Harmincharmadik évfolyam. 172-ik szám. Egyes szám ára 20 fillér.

ELŐFIZETÉS.
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre ... ... 48 kor.
Fél évre ... ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy hóra ... ... 4 kor.

Nyilttéri közlemények megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 867.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-Társaság.
József főherceg-út 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918. | Főszerkesztő Stauber József. | Szombat, augusztus 3.

A közellátás hibái.

Irta: **Tisza István gróf.**

Augusztus elején vagyunk s ime a közellátás faluhelyen a leggondozatlanabb állapotban van ma is. Nem történt kellő intézkedés arra az átmeneti időre, amelyiknek szükségképpen el kell telnie, amig a nép az uj termésből, az uj rendeletek alapján, elláthatja magát. Helyenkint igen nagy a baj, keserves a szenvedés. Sürgősen fel kell hatalmazni a törvényhatósági és járási hatóságokat, hogy ahol föltétlenül szükséges, a kezük ügyében levő készletek igénybevételével intézkedhessenek.

A kibocsátott rendelet gazdasági munkával foglalkozó tizenöt évesnél idősebb egyének porcióját hónaponkint tizenöt kilogrammban, a kisebb családtagokét tizenkét kilogrammban állapitja meg; de ez a különben is szükös adag csak arra az esetre áll, ha az illető szükségletét *saját terméséből* fedezheti, vagy saját terméséből tart vissza munkásai számára. A kinek nem termett saját magának ennyije, hanem egészben vagy részben ellátásra szorul, az már csak hónaponkint *tiz kilogramm* gabonát vásárolhat.

Minthogyha nem egyforma életviszonyok között élne s nem egyforma szükséglettel birna az a kisbirtokos, vagy mezőgazdasági munkás, aki lisztszükségletét saját terméséből nem fedezheti, azokkal a szerencsésebbekkel, akiknek nem kell gabonát vásárolniok. Mint hogy ha két szomszéd közül, akinek egyforma földbirtoka van, aki egyenlő területet vetett el buzával, kevesebb kenyérre volna szüksége annál, akinek vetését jég verte el s az emberi természet a szerint kivánna több, vagy kevesebb lisztet, a mint több vagy kevesebb saját terméssel rendelkezik!

A kormányt a rendelet kibocsátásánál az a szándék vezérelte, hogy a vásárlásra szoruló földmivelő is annyi lisztet kapjon, mint a városi polgár, tudniillik kétszáznegyven grammot fejenként és naponként, vagyis hét kilogrammot és kétszáz grammot egy hónapra. Helytelen és igazságtalan volna ez az intézkedés akkor is, ha helyesen történt volna a számitás. Csakhogy *sulyos hiba csuszott* ebbe a számitásba is. Hiszen mi, akik ismerjük ezt az ügyet az életből, nagyon jól tudjuk, hogy ha tiz kilogramm gabonát visz valaki a vámőrlő malomba, a világért sem kap 7.2 kilogramm lisztet, hanem a legjobb esetben hat és fél kilogrammot kap belőle, ugy, hogy *sokkal sulyosabb helyzetbe kerül a kisgazda, vagy mezőgazdasági munkás annál a városi polgárnál,* aki nagyon sok egyéb eledellel is táplálkozik, ugy, hogy béke idején is sokkal kevesebb kenyeret fogyaszt és most is kisebb lisztadaggal érheti be. Olyan hiba ez, a melyen sürgősen kell segiteni, mert hiszen most folyik széltire az országban a szükséglet kiszámitása és az ellátásra szoruló falusi lakosságról való gondoskodás.

Ennek a gondoskodásnak legcélszerübb módja, hogy *maguk a községek vegyék meg a Haditermény utján a községben vagy a szomszédos gazdaságokban az ellátandók élelmezésére szükséges mennyiséget.* Ilyen módon biztositva van az ellenőrzés és a pontos és takarékos kezelés; de biztositva van a lakosság érdeke is, mert hiszen ilyen módon abból a feleslegből, ami a községnek és közvetetlen szomszédságának jobbmódu gazdáinál termett, *a helyszinen marad annyi,* amennyire a helybeli lakosságnak ujig szüksége van. Ahol egy kis jóakarat van a gazdákban, ez a község részére vásárolt részlet ott maradhat az illető magtárában; kezelése jóformán semmibe sem kerül és a község hónaponként vehet át annyit belőle, amennyi kiosztásra kerül. *Nem kell tehát a gabonát ide-oda fuvarozni.* Nem állanak be azok a zavarok és szenvedések, amiket a mai nehéz viszonyok között lehetetlen elkerülni, *ha előbb távoli malmokba viszik a gabonát s majd onnét szállitják vissza a lisztet.* A szegény ember pedig gabonában kaphatja ki a porcióját; azt maga őrletheti föl és az abból kikerülő kis korpa is az ő rendelkezésére marad.

Becsületbeli kötelessége a községnek, hogy lakosai érdekében elvállalja ezt a felelősséget. A baj csak az, hogy a rendeletek szerint ma még csak a szeptember végéig tartó szükségletről szabad gondoskodni s majd később kibocsátandó rendelet fog intézkedni a továbiak iránt. Feltétlenül szükséges, hogy *mentül előbb kibocsássák ezt a rendeletet.* Hiszen ezt az egész berendezést, amit fennebb vázoltam, most kell megcsinálni, most, mielőtt a vagyonosabbaktól megvett fölösleg elszállitásra kerül. De meg nem is rendezkedhetik be a község két hónapi vagy hat heti ellátás végett. Az egész kérdést csak akkor tudja jól megoldani, ha feltételheti a község jövő év augusztusi hónapjáig terjedő egész időszakot és biztositva van róla, hogy a most fölállitott szervezet az egész időszakon át zavartalanul müködhetik.

Ugy tudom, hogy a kormány hajlandó a szükséges intézkedések megtételére: remélem, hogy a legközelebbi napokban módositja illetőleg kiegészíti a fentiek értelmében a kibocsátott rendeleteket. Akkor azután az érdekeltségek és a helyi hatóságokon a sor, hogy éljenek a kínálkozó alkalommal.

A közélelmezésnél érdekelt százezrek és milliók nevében hivom fel a községi elöljáróságok s a hatóságok figyelmét erre a kérdésre s a legnyomatékosabban kérem őket, hogy teljes buzgalommal és energiával fogjanak e feladat megoldásához. És pedig most azonnal! Ismételve utalok rá, hogy *most kell elintézniök a dolgot;* a hiba helyrehozhatatlan, ha most nem terelik helyes mederbe a nép ellátásáról való gondoskodást. E mellett minden elmulasztott nap fokozza az átmeneti idővel járó szenvedéseket.

Hindenburg visszaforditja a fegyvert.

(Támadnak a németek.)

Berlin, augusztus 2. (Hivatolos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér: Rupprecht trónörökös hadcsoportja: A tüzérségi tevékenység este többszörösen feléledt. Az éjszaka folyamán élénk felderitő tevékenység folyt.

A német trónörökös hadcsoportja: A Soisson és Fere en Tardenoist között az ellenség tegnap folytatta hasztalan támadásait. A támadások elháritása és a tegnapi csatatér megtisztitása után éjszaka a nagy utóbbi csatában tervszerüen folytattuk mozdulatainkat. Erős tüzérségi harcok előzték meg az ellenség támadásait, amelyeket délelőtt a Ville-Montoire mindkét oldalán levő harcvonalaink ellen intézett és amelyek délután egészen Le Hartennestől délre kiterjedtek. A támadásokat vonalaink előtt részben közelharcban visszautasitottuk. Az ellenség itt minden területi nyereség elnyerése nélkül ismét teljes kudarcot szenvedett. Aagy erők harcbavetésével angol és francia hadosztályok kora reggel a Grand Rossey-Fere en Tardenois közti vonalon támadásra indultak Boogneux-tól mindkét oldalt páncélkocsik eltudtak foglalni első vonalainkon tul a vonaltól északra emelkedő magaslatot. Itt tüzérségünk összelőtte őket. Elkeseredett harc után az ellenség gyalogsági támadásait meghiusitottuk. A magaslat északi lejtőin a délután folyamán meg ujitott ellenséges támadásokat is véresen vissza vertük. Itt Grammaille és Fere en Tardenois és a Neumieres erdők között inditott erős ellenséges tüzet csak a Ciemrgytől északra követték gyalogsági támadások. A többi harcvonalon nyugalom uralkodott. A Champagneban Fichtelbergtől délre és Suippestől keletre eredményes előtéri harcok voltak. Perthestől északra helyi előretörésben visszaszoritottuk az ellenséget első vonalaiból és Le Mosnilól északra visszautasitottuk az ellenségnek részleges támadásait.

Gallwitz és Albrecht herceg hadcsoportja: Eredményes gyalogsági ütközet. A Moselt'ól nyugatra és a Sellenél tegnap 14 ellenséges repülőgépet és 4 kötött léggömböt lőttünk le. Berthold százados 40-ik légi győzelmét aratta. Bombavető repülőink az éjszaka folyamán igen tevékenyek voltak és többek között megsemmisitettek Salontól északra egy francia lőszertelepet. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bécsből jelentik: A Neues Wiener Tagblatt Genfből arról értesül, hogy a Temps a következőket közli: Előcsapataink megállapitották, hogy az ellenség ellenállása napról napra növekszik. Csapataink további ellenállása megakadt. A front több szakaszán heves

tüzérségi küzdelem fejlődött ki. Az ellenség támadásra készül.

Bécsből jelentik: A svájci lapok katonai kritikusai egyértelmüen megállapitják, hogy a németek támadása alkalmával julius 29-én Ferre en Tandenoistól északnyugatra a szemben álló szövetséges csapatrészek sulyos veszteséget szenvedtek. Különösen az amerikai csapatok vesztesége volt sulyos.

Genfből jelentik: A Newyork Herald-nak a nyugati frontra kiküldött haditudósitója egy nemsokára bekövetkezendő nagy német offenzíváról tesz jelentést Soissons és Jargonne között. — Lehetetlen ennek az óriási csatának kimenetelét előre megjósolni, — irja a lap — de dőre volna az, aki azt mondaná, hogy a végső siker bizonyosan az entente-é lesz. A németeknek is nagy tartalékaik vannak és nem sokára meg fogják kezdeni ezzel a nagykiterjedésü offenzivát.

Genfből jelentik: A Secolo tudósitója hosszabb táviratban számol be a nyugati harcok folytatásáról, amelyre a nagyarányu előkészületek már megtörténtek.

Hágából jelentik: A Morning Post jelentése szerint Lloyd George beszédet fog mondani, amelyben ki fogja fejteni Belgiumra vonatkozó álláspontját. Semleges diplomáciai és politikai körökben élénk érdeklődéssel várják Lloyd George beszédét, mert nem tartják kizártnak, hogy közeledést jelent Anglia és Németország közt.

Horvátok tulkapása.

(A miniszterelnök kioktatja a tulzókat.)

A képviselőház mai ülését féltizenegy óra után nyitotta meg Szász Károly elnök. A teremben meglehetősen kevesen vannak, egyedül a középen, a jobb padsorok csucsán ül egy maroknyi horvát képviselő. Ezek várják a horvát képviselők deklarációját, a melyet *Hreljanovics* Guidó fog felolvasni.

(Horvát deklaráció.)

A katonai ellátási törvényjavaslat van napirenden.

Hreljanovics Guidó a horvát képviselők nevében a következő deklarációt olvassa fel:

Nemzetünk, mint eddig, ezekben a sulyos időkben is megértette és teljesitette a haza iránti kötelességét. Azon áldozatok mellett, a melyeket már hozott, hoz és hozni fog, e javaslattal kapcsolatos terheket is magára veszi. Ezért a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatot is elfogadta volna. Azonban a törvényjavaslatban a magyarországi és horvát-szlavonországi honvédség és népfelkelés mint *magyar királyi* honvédség és népfelkelésé van megjelölve.

Ez a megjelölés ellentétben áll a kiegyezési törvény betüjével és szellemével, a mely szerint a honvédség a magyar szent korona országainak közös intézménye. Ez a javaslat kiegészitő része a honvédségre vonatkozó 1912. évi XXXI. és a népfelkelésre vonatkozó 1886. évi XX-ik törvénycikknek, a melyek csak a honvédség és népfölkelés jelzést ismerik. Ha ez a javaslat az eddigi törvényes elnevezést is meg akarta volna változtatni. Magyarország területén a honvédséget és a népfölkelést magyarnak, Horvátország területén *horvátnak* kellett volna elnevezni. Minthogy ez a törvény javaslat a kiegyezési törvénynyel ellentétben álló megoldást igyekszik megvalósitani, a horvát képviselők, hivatkozással a kiegyezési törvény 70-ik szakaszára, kijelentik, hogy a tanácskozásban és a szavazásban nem vesznek részt.

Mikor Hreljanovics befejezi az olvasást, az elnök megrázza a csengőt és igy szól:

— *A honvédelmi miniszter ur kiván szólani.*

Szurmay csodálkozó mozdulatot tesz.

Az elnök: A miniszter ur nem kiván szólani?

Szurmay Sándor (feláll): A vita során elhangzottakra a vita végén óhajtok megjegyzéseket tenni.

(Wekerle nyilatkozata.)

Elnök: A miniszterelnök ur kiván szólani.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Egy percig sem hagyhatom észrevétel nélkül a képviselő ur felszólalását azért, mert olyan közjogi álláspontból indul ki, a mely szerintem merőben tarthatatlan. (Élénk helyeslés.) A képviselő ur felemlitette, hogy Horvátország, Szlavónia és Dalmátország fiai a harctéren a legnagyobb odaadással teljesitették kötelességüket. Ezt elismerem. Vállvetett vitézséggel küzdöttek fiainkkal együtt és tökéletesen egyenértékü tényezői voltak ellenállásunknak. Ezért Horvátország hajlandó bizonyos terheket viselni. Azonban hogy e terhektől Horvátország tényleg a megfelelő részt fogja-e viselni, az a kiegyezés megkötésétől függ. A képviselő ur társai nevében is kifogásolta a „magyar honvéd" elnevezést. *Mi beszélünk Magyarországról és ez alatt az elnevezés alatt értjük Horvát-Szlavon- és Dalmátországot is.* A képviselő urak szeretik ugy feltüntetni a dolgot, mintha közös kormányról volna szó.

Itt csak egy állam van, a magyar, a melynek Horvát-, Szlavon- és Dalmátországok kegészitő részei. A kormány azokat a jogokat, a melyek a kiegyezési törvényben biztositva vannak, minden izében tiszteletben kivánja tartani. Tökéletesen elismerjük, hogy a horvát külön nemzet, elismerjük politikai territoriumukat, elismerjük nyelvi jogosultságukat és a lobogó használatot is és annyira megyünk, hogy álláspontunk az, hogy a magyar szent korona országainak hivatalos nyelve Horvátországban a horvát és ezt a végletekig respektáljuk. Respektáljuk a nyelvhasználatot a honvédségnél is és még a hadsereg reformjánál is minden ellenzék dacára érvényre juttatjuk. A kormány álláspontja az, hogy a kiegyezési törvényt minden izében megtartja. A mi kifogás van és esetleg jogos, azt honoráljuk a kiegyezési törvény határáig, *de a magyar államiság határánál megállunk.* Minden szerv, a mely a magyar szent korona országainak együttes szerve, közös szerv, a hogy a honvédség is közös intézmény Magyarország és Horvátország között, de ez nem annyit jelent, hogy a magyar királyi honvédség elnevezés nem volna használható. *Sőt használni kell.*

Kéri a horvát képviselőket, *ne lépjenek fel túlzott követelésekkel,* mert ezek sem a kiegyezési törvénynyel, sem az azóta követett gyakorlattal, sem a magyar állam államjogi szerkezetével össze nem egyeztethetők. Kéri a javaslat változatlan elfogadását.

Barta Ödön előadó: Szó nélkül hagynám a kérdés megvilágitását a miniszterelnök sulyos fejtegetései után, de rendszert látok a horvát törekvésekben s ezért szólnom kell. A horvát autonómiáról szóló törvény a horvát kormányt királyi horvát-szlavon-dalmát kormánynak nevezi. Már ez is hiba. Ennél tovább menni azonban nem lehet. A honvédséget nem lehet horvát királyi honvédségnek nevezni. Ez illojalitás. A magyar király iránti hüség követeli hogy a honvédség cime változatlan maradjon. A honvédség tagja csak magyar állampolgár lehet. A honvédségbe Horvátországnak csak bizonyos számu emberanyagát állitja be. A horvátok lojalitást hangsulyoznak, de szeparatisztikus céljaik vannak. A horvátok most elhangzott szavait államellenes törekvéseknek kell deklarálni. (Taps a Ház minden oldalán.)

— **Román főpapok a kultuszminiszternél.** *Budapestről* telfonálja tudósitónk: A Keleti Értesitő jelentése szerint Zichy János gróf kultuszminiszter felhivta Mangra Vazul metropolita érseket, Papp I. János aradi, és Krista Miron karánsebesi görög keleti lelkészeket, akik Budapestre utaztak és megjelentek a kultuszminiszteriumban, ahol hosszabb ideig tanácskoztak a román iskolák ügyében.

—

— **A horvátok visszaütnek.** *Budapestről* telefonálja tudósitónk: A horvát országgyülésen rögtönzött értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy *Bartha* Ödön az ülésen tett kirchanását nem hagyják viszonzatlanul. Rajasics József báró kijelentette, hogy válaszolni fog Bartha támadására.

Uj maximális árak a piacon.

(Tulhaladott álláspont. — Olcsóbb az áru a hatósági áraknál.)

Uj maximális árak érvényesek augusztus elseje óta a piacokon. Természetes, hogy a piacon ma megjelent *Lőcs* Rezső helyettes polgármester nem találta seholsem meg az árjegyzékeket, mert az ármegállapitás oly későn történt, hogy idejére senki sem tudta azokat beszerezni. Ez lenne a legkisebb hiba. A baj az, hogy a piacokon egyáltalán nem respektálják a hatósági árakat, amelyek egy merev sablon szülöttei. Nem a kereslet és kinálat szerint állapitják meg. Az eredendő hiba a közélelmezési minisztériumban van, ahol nagy időközökben maximálnak szezoncikkeket, amelyek ma óriási tömegben kerülnek a piacra, holnap viszont eltünnek. Már régen hat mihe fillérért adtak öt uborkát, mikor öt uborka, egy kiló sulyban 1 korona 64 fillérbe került. Paradicsomot egy korona 50 fillérért vették a háziasszonyok, mig az árjegyzék két koronát tüntetett fel. Ez az oka annak, hogy senki sem respektálja a hatósági árakat és azt mondják, hogy a zöld asztalnál nem értenek a dolgokhoz.

Az uj tarifa a következő:

Gabonanemüek métermázsája: buza 60 K., rozs 52 K., árpa 52 K., zab 52 K., morzsolt tengeri 43 K. — *Liszt és lisztnemüek kilója:* nollás liszt 3 kor. 20 fillér, főzőliszt 1 kor., kenyérliszt 64 fillér, finom korpa mázsája 44 kor., tengeri liszt mázsája 60 kor. *A kenyér kilója:* fehér kenyér 1 kor. 4 fill., barna kenyér 74 fillér.

Ahus ára kilónkint: marhapecsenye 16 kor., marhahus levesnek 14 kor., marhahus szegye 14 kor., borjuhus hátulja 16 kor., borjuhus eleje 14 kor., sertéskaraj 10 kor. 20 fill., sertés tarja szelet és oldalas 10 kor., sertészsir kilója 12 kor., 40 fill., vagdalt hus 10 kor. 20 fill., háj 11 kor., olvasztani való zsirszalonna bőrrel négy centiméternél vastagabb 10 kor 60 fill., *lóhus* pecsenye, leves és szegye és egyaránt 6 kor. kilója. Disznósajt kilója 9-től 60 koronáig, nyers sonka 11-től 80 koronáig, párizsi 11 kor., főtt sonka egészben 14 kor. 40 fill., szeletelve 20 kor. 30 fill., kolbász 12 kor., májas- vagy véreshurka 6 kor. 90 fill., kocsonyahus nyelvből 6 kor.

Mezőgazdasági termények kilója: borsó 1 kor. 20 fill., bab 1 kor., lencse 1 kor. 50 fill., burgonya 1 kor., köleskása 1 kor. 20 fill., kömény 80 kor., mák 3 kor. 50 fill., majorán 200 kor., laboda 80 fill., sóska 80 fill., hüvelyes zöldborsó kilónként 1 kor. 84 fill., kifejtve 3 kor. 60 fill., zöldbab kilónként 2 kor. 20 fill., főző tök 76 fill., gyalulva 1 kor. 30 fil., kaarábé letisztitva 12 fill., zöld paprika tölteni való 16 fill., hegyes erős 6 fill., uborka 1 kor. 16 fill., retek 10-től 14 fillérig, vöröshagyma szár nélkül 1 kor. 48 fill., foghagyma érett kilója 3 kor., kelkáposzta 1 kor. 12 fill., káposzta korai nyári 1 kor. 38 fill., fejes saláta 16 fill., cékla 1 kor. 10 fill., paradicsom 1 kor. 62 fill., sárgarépa, petrezselyem tiz darabonként 32 fill.

Tejtermékek: tej literje 1 kor. 2 fill., tejfel 3 kor., tehénturó kilója 4 kor. 40 fill., elsőrendü vaj 16 kor., másodrendü vaj 10 kor., oltó tej literje 1 kor. 20 fill., juh turó kilója 8 kor. 40 fill., tiszta juh turó 9 kor., törött borsó kilója 280 kor., paprika 40 fill., fahéj 240 kor., kristálycukor 2 kor. 50 fill., só 32 fill., ecet 2 kor. 40 fillér.

Halak kilója: harcsa 20-tól 24 koronáig, kecsege 20-tól 24 koronáig, ponty 12-től 13 koronáig, süllő 16 kor., csuka 13 kor.

Szárnyasok párja: csibe rántani 7-től 8 koronáig, csibe sütnivaló 12-től 15 koronáig, tyuk vagy kakas 18-tól 20 koronáig, sovány liba 40-től 50 koronáig, sovány ruca 30-tól 40 koronáig, kövér liba 110-től 130 koronáig, kövér ruca 70-től 80 koronáig.

Gyümölcsárak kilónként: kajszin elsőrendü 2 kor. 80 fill., másodrendü 2 kor., őszi barack elsőrendü 3 kor. 80 fill., másodrenlü 2 kor. 40 fill., alma 2 kor. 50 fill. és 2 kor., körte 3 kor. és 2 kor. 50 fill., málna 3 kor. 60 fill., nyári vörös szilva 1 kor. 34 fill., szamóca 3 kor. 60 fill., ringlota 2 kor. 50 fill., tojás darabja 60 fillértől 64 fillérig, dió kilója 5 kor. 20 fill., csöves vyenge tengeri 22 fill.

Bilincset az árdrágitókra!

(A képviselőház ülése.)

Budapestről telefonálja tudósitónk: A képviselőház ma folytatta a katonai ellátásról szóló törvényjavaslatot. A horvátok deklarációt tettek, amiről a lap más helyén irunk.

A vita folytatásánál felszólalt *Fényes* László: A javaslatot tulbonyodalmasnak tartja es attól fél, hogy az egyes vármegyékben nem igen tudnak majd rajta eligazodni, aminek az lesz az eredménye, hogy hónapok, sőt évek telnek el, *mig az özvegy a segélyhez jut.*

Elismeri, hogy egy lépést tettek előre, de az a lépés nem elég. Jól ismeri a honvédelmi minisztert, meg van győződve a jóindulatáról, tudja, hogy mennyi dolga van és igy nem is lehet ideje komolyan foglalkozni az életnek annyi kis bajával. Szeretné, ha a miniszterek kimennének a falvakba, vagy a főváros összeomlott exisztenciáinak családjaihoz. Furcsa, hogy a szóló figyelmezteti a polgári rend védőit a polgári rend védelmére. A nélkülözés nagyon rossz gondolatokat ébreszt a szegénységben és a nélkülözésért az állam felelős.

A javaslatot csak ugy fogadom el, ha bebizonyitják, hogy hogyan lehet megélni a rendelkezései alapján. Vegyék tekintetbe a borzalmas magyar közigazgatást, a közigazgatás lassuságát, a közigazgatási tisztviselők rosszindulatát. A honvédelmi miniszteriumban bőséges tapasztalatokat tehettek már a magyar közigazgatás sok hibája tekintetében. A közigazgatási tisztviselők nem foglalkoznak a hadiözvegyekkel annyi szeretettel, amennyit a törvényjavaslat feltételez róluk.

Szurmay Sándor: A kiküldöttek a helyszinén meg fogják nézni minden községben, hogy ki vannak-e elégitve az igények.

Fényes László: Nagyon nagy apparátus kell ahhoz!

Szurmay Sándor: Van nekem ehhez emberem elég!

Fényes László: Hogy mennének le Hunyadmegyébe, mikor egy törvényjavaslat érdekében még azt a kis utat sem teszik meg a honvédelmi miniszteriumtól a pénzügyminiszteriumig!

Szurmay Sándor: Délután megteszem, biztositom!

Fényes László: Arról én meg vagyok győződve és ha a miniszter ur elmegy, akkor el is lesz az intézve. A miniszter ur jóindulatát én minden alkalommal tapasztaltam. A törvényt azonban egész más alapokra kellene fektetni. En azonban, minthogy szavam csak pusztába kiáltó szó volna, csupán arra kérem a kormányt, pótolja a hibákat, mert ez a törvényjavaslat rendelkezéseit a társadalom jóindulatára épiti fel.

Foglalkozik ezután a jótékonysági egyesületek müködésével és azoknak állami ellenőrzését sürgeti. Az ezredek által gyüjtött jótékonysági pénzeket most rögtön ki kell osztani a hadiözvegyek között. Az országos hadigondozónak össze kellene állitania, hogy hány hadiözvegy és hadiárva van, mindegyiknek a viszonyairól pontos képet adni, ehhez azonban a hadigondozónak nem társadalmi intézménynek kellene lenni, hanem államinak.

Mindenütt csak bürokratikus intézkedéseket tesznek, az élet gyakorlati követelményeihez nem alkalmazkodnak. Gondoskodjanak már most a jövő téltől, a hadiözvegyek és árvák számára cipőről, ruháról. *Példát kell statuálni nemcsak a katonaszökevényekkel, hanem az árdrágitókkal szemben is.* A pénzbüntetés ma nem elég, követeli, hogy minden társadalomellenes büntettet fogházzal, fegyházzal és rablánccal büntessenek. A törvényjavaslatot, mint haladást az eddiglekhez képest, általánosságban elfogadja.

Az *elnök* ezután öt percre felfüggesztette az ülést.

Szünet után *Sebess* Dénes beszélt. Bizalommal követi a miniszterelnököt a szociális munka programjának beváltása utján. Általában helyesli a javaslat intézkedéseit, de kétségei vannak, hogy az ellátás elegendő lesz-e, mert a háboru bizonytalanná tette a pénz értékét és a bankjegyek valutáris értéke nyolc esztendeig olyan ingadozásnak lesz kitéve, hogy nem igen nyujtanak alapot ilyen javaslat megnyugtató intézkedéseire. Olyan intézkedéseket kell keresni, amelyek lehetővé teszik a javaslat igazi rendeltetését. Ez pedig nem lehet más, mint a rokkantakat visszavezetni a nemzeti termelésbe.

Sebess Dénes után Kállay Ubul szólalt fel ezután. Szerinte a rokkantak ügyét egyénileg kell elbirálni és a megbetegedettek ügyét is megfelelőleg kell rendezni. Nem szabad a földmivelő rokkantakat ipari munkára kényszeriteni. Sürgeti a jótékonysági gyüjtések jobb ellenőrzését.

Elnök bejelenti, hogy Windischgraetz herceg akadályozva van Tisza István gróf interpellációjára válaszolni, csak a legközelebbi ülésen fogja válaszát elmondani.

Török Kálmán azt javasolja, hogy a hadirokkantak javára külön adót kellene behozni. A hősökről nem szavakkal, hanem áldozatokkal kell gondoskodni.

Az egri káptalan 12 ezer holdat ajánl fel parcellázásra, a káptalan tagjai pedig egyenkint 60 ezer koronát ajánlanak fel a hadirokkantak javára.

A Ház legközelebbi ülését kedden tiz órakor tartja meg.

Nagy Ferenc ugy látszik beváltja fenyegetését.

(Nem fogadja el a városok ellátási statisztikáját. — Arad lisztszükséglete.)

Lőcs Rezső helyettes polgármester ma felterjesztést intézett a közélelmezési miniszterhez Arad ellátatlan lakosságának lisztszükségletéről, amely szerint Arad havi szükséglete 37 waggon. Ezzel egyidejüleg átirt a helyettes polgármester Malatinszky Lajos kormánybiztoshoz és hivatkozva a város fogytán levő lisztkészletére, kérte őt, hogy támogassa Arad városát jogos kérelmének elérésében. Az állatállomány ellátására 304 métermázsa takarmány kiutalását kéri a kimutatás.

A bab és lencsetermelés tudvalevőleg zár alá van véve és ezeknek fejkvótáját a helyi hatóságok első tisztviselői állapitják meg. Aradon Lőcs Rezső, a közélelmezési vállalat vezetője fogja megállapitani a fejkvótát, valamint azt is, hogy mennyit szabad a termelőnek visszatartani. A vetőmag visszatartását is Lőcs Rezső fogja megállapitani, előzőleg azonban kikéri erre nézve az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület szakvéleményét.

Mint ismeretes, a Központ tiltakozott Arad város háromezer sertésének hizlalása céljából lefoglalt hat waggon korpa felhasználása ellen. Ma ismét távirati felterjesztést intézett a helyettes polgármester a földmivelésügyi miniszterhez, akitől a lefoglalt korpa kiosztására kért engedélyt.

Hogy a helyettes polgármester által kért quantumokat valóban meg is kapja Arad, arra nem sok remény van. Ugylátszik ugyanis, hogy Nagy Ferenc közélelmezésügyi miniszteri államittkár betartja azt a már tavaly tett fenyegetését, hogy a kimutatott ellátandók számából 25 percentet leüt és igy utalja ki a szükségletet. Ez nagyon szomoru lesz a városra, de hogy ilyesmire készülnek a közélelmezésügyi miniszteriumban, ezt bizonyitja a következő nagyváradi értesülésünk:

A közélelmezési miniszter leiratban értesitette a nagyváradi polgármesteri hivatalt, hogy 73.680 ellátatlan lakost számitva, 76.205 métermázsa gabonában állapitotta meg a város évi gabonaszükségletét.

Csakhogy Nagyváradnak nem 73.680, hanem 93.000 elátatlan lakosa van és ha a közélelmezési miniszter, illetve a nemtég megtartott gabonaszolgáltatási és elosztási értekezlet határozata végleges, akkor a rendes fejadagot kiadva, huszezer ember kenyér nélkül marad Nagyváradon.

A Statisztikai Hivatal nem fogadta el a nagyváradi népszámlálás lelkiismeretesen összeállitott pontos adatait, ezért havonta nyolcvanöt waggon buza helyett hatvanhárom és fél waggon buzát kap Nagyvárad.

VÁROS ÉS MEGYE.

A város augusztus havi közgyülése. Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1918. évi augusztus hó 14-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyülésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak sorrendje: 1. Polgármester havi jelentése. 2. A tanács előterjesztése az aradi gyermekrendőrségnek a hivatalos pecsétjén és kiadmányain Arad város cimerének használhatása ügyében kérelme tárgyában. 3. A tanács bemutatja az Aradi Első Takarékpénztár tisztviselői karának a hősi halált halt Eckhardt István emlékére tett alapitványról készitett alapitó levelet és pótmegállapodást jóváhagyás végett. 4. A tanács előterjesztése a Bódi Bódog által tett sirkert gondozási alapitvány elfogadása ügyében. 5. A tanács előterjesztése a néhai Goldschmidt Miksa által tett és kormányhatóságilag jóváhagyott II-ik számu alapitvány kamataiból segélyek adományozására alapitványi gondnokság megalakitása iránt. 6. Zubor Andor adóügyi tanácsnok kérelme 6 heti szabadságidő engedélyezése iránt. 7. Kásnyik Lajos városi számtiszt kérelme fel. utólagos szabadságidő engedélyezése iránt. 8. Najmányi Imre városi végrehajtó kérelme szabadságidő 4 heti engedélyezése iránt. 9. Herczeg Imre városi rendőrőrmester kérelme 6 heti szabadságidő engedélyezése iránt.

MÜVÉSZET.

* **A Modern Kabaré** mai előadásai, melyen másodszor volt bemutatója az uj müsornak, ismét nagy közönség nézte végig, mely minden egyes számot nagy tetszéssel fogadott. Dorelly táncmüvészetével ma sem tudott betelni a közönség. Vágó uj müsora méltón csatlakozik az előbbiekhez. Minden jelenetével derüt vitt a szinpadra. Szombaton is ugyanez a müsor kerül a közönség elé. A legközelebbi pikáns-est hétfőn lesz.

* **Ma szombaton és holnap vasárnap** lépnek fel Pintér és Parlagi a Közmüvelődési házban az országos hirü Nagyleszámolás moziszkecsben és kitünő fehér kabarében. A délutáni előadás helyárai mérsékeltek. Vasárnap délelőtt 10-től fél 1 óráig, délután 3-tól estig a Kulturpalotában válthatók a jegyek.

Milliárdokat loptak a román szállitók.

(A román háborus kormány bünlajstroma.)

Bukarestből jelentik: A román képviselőháznak az a bizottsága, amely a Bratianu kormány vád alá helyezésének anyagát és bizonyitékait volt összeállitani elkészült munkájával és hatalmas testes kötetet kitevő jelentését beterjesztette. A vizsgáló bizottság is munkában van már és az a feladata, hogy ezt az anyagot felülbirálja és kiegészitse. Az *Aradi Közlöny* már megirta, hogy *tiz* vádpont van, amelyeknek indokolása röviden a következő:

1. Ha a román alkotmány nem mondja is meg határozottan, hogy kié a hadüzenet joga, mégis világos, hogy nem a miniszterek, akik kötelesek minden oly ügyben, amely túllépi a rendes közigazgatás határát, a parlament hozzájárulását kikérni. Feltétlenül bizonyos, hogy az alkotmánynak ezt a hézagát ugy kell kitölteni, hogy a nemzeté, illetve a képviselőié a hadüzenet joga. A szuverén nemzetnek ezt a jogát sértette meg a kormány azzal, hogy idegen csapatokat hivott az országba a parlament megkérdezése nélkül.

Románia hadbavonulása.

2. A jelentés a következőket állapitja meg *a hiányos háborus készülődés* vádját illetőleg: A mozgósitott román hadsereg *850.000* emberből állott. 350.000 Mannlicher, 60.000 osztrák-magyar 8 milimétéres és 189.000 Henry-Martini rendszerü puska volt. Ezredenkint 2—6 géppuska jutott, a tábori tüzérség hiányos hegyitüzérség majdnem semmi sem volt. Csak öreg 105—150 milimétéres ágyuk léteztek. A jelentés rámutatott Tutrakánra, ahol mindössze hat darab nehéz ágyu állott 150 löveggel, amelyet másfél nap alatt ellőttek. Tutrakán a szimboluma a hiányos felszerelésnek és a bünös meggondolatlanságnak. Repülőgép alig volt és a román hadsereg mindössze hat kötött léggömb felett rendelkezett. Már a háboru elején le kellett foglalni a magántelefonokat. A katonai egységeknek nem volt kellő összeköttetésük, dróttalan táviró nem létezett. A felszerelés csak 400.000 embernek volt elég, de az is csak ugy, ha a háboru rövid ideig tart. A hadseregnek csak 30 százalékát szerelték fel. Különös sulyos bünül rójja fel a jelentés, hogy *a sebesültek köpenyeit el kellett venni, hogy odaadják a harcoló katonáknak.* Élelmiszer volt bőven, de az élelmezés nem volt megszervezve.

A jelentés megállapitja, hogy sulyos visszaélések és sikkasztások történtek. Az egészségügyi felszerelés elégtelennek bizonyult, ami annál nagyobb bün, mert a szükséges hiteleket mindig megszavazta a parlament, hogy a hadsereget teljesen modernül szereljék fel. *Egy milliárdnál nagyobb összeget kapott erre a célra a kormány.*

Megállapitást nyert, hogy a hadügyminiszteriumnak egy ügynöke több száz milliót adott ki a külföldön iegyverekre és lőszerre, ami azonban teljesen érthetetlen és indokolatlan.

A szállitásoknál történt sikkasztások száma légio.

3. A hadsereg desorganizációjának okául azt mondja a bizottság, hogy a vezérkari munkálatokat *nem ez, hanem a hadügyminiszterium államtitkára végezte, aki fiatal tapasztalatlan tiszteket vett maga mellé.* A vezérkarnak 13 év óta kidolgozott támadó és védekezési terveit figyelembe sem vették. A tényleg végrehajtott terveket a vezérkar nem is ismerte.

4. A kiviteli engedélyekkel üzött kereskedésre vonatkozólag megállapitást nyert, hogy engedélyt csak protekciósok kaptak és azok kerestek sok pénzt, akik állásuknál fogva az engedélyeket kiadhatták.

5. Tény az, hogy az állampénztárt és levéltárt Oroszországba szállitották. A vizsgáló bizottságnak kell majd megállapitania, hogy miért történt ez.

6. Azt a vádpontot illetőleg, hogy a vasuti kocsik miniszterek ingóságait szállitották a lőszer és a betegek helyett, megállapitották, hogy 1916 őszén Bratianu *40 50 waggont használt fel borai elszállitására,* később ismét hatot és hogy valamennyit katonai őrség kisérte. A szállitás *gyorsvonati gyorsasággal történt.* A jelentés hangsulyozza, hogy ugyanakkor elrendelte a kormány minden borkészlet kiöntését, nehogy az ellenség kezére kerüljön. Továbbá tény az is, hogy a Bratianu-család több száz waggont használt fel gabonája szállitására.

7. Különösen megható az a megállapitás, amely a *cserkesz fiuk* sorsáról számol be. A lakosság jószivüségéből éltek, mert senki sem törődött az élelmezésükkel. Buzeuban a sorsukra bizták őket és nyomoruságosan elpusztultak. Egy kerületben 1000 gyermek pusztult el.

8. Az állami és magánjavak elpusztitását illető vádpont bizonyitékait a vizsgáló bizottságnak kell beszereznie. Erre bőven lesz alkalma.

9. A parlamentnek, a legfelsőbb törvényszéknek és számszéknek áthelyezése Oroszországba azért történt, mert a kormány megakart szüntetni minden ellenőrzést. Ezt a célt szolgálta a szenátorok és képviselők megvesztegetése is, mert az általuk felvett összegek nem tekinthetők napidijaknak.

10. A bizottság megvizsgálta Oroszországgal kötött szerződéseket és megállapitotta, hogy a Bratianu kormány egyszerüen eladta a román kereskedelmi flottát.

Párisból Aradra érkezett asztalos.

(Szabadulás négy évi raboskodás után.)

Egy igen érdekes és sokat hányatott multu ember érkezett haza a napokban Aradra. *Münich* János asztalos, akit a háboru kitörése Párisban ért, egész az elmult év novemberéig szigoru internáltságban élt, szervezetét a sok szenvedés erősen megviselte, ugy, hogy a francia felülvizsgáló bizottság Svájcba küldötte, ahonnan most hazaengedték.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa felkereste a sokat szenvedett embert Baric Máté asztalosmester gróf Károlyi Gyula-utcában levő műhelyében, ahol Münich hazaérkezése után azonnal munkát vállalt, aki igen érdekes dolgokat beszélt el három éves franciaországi tartózkodásáról.

— A háboru kitörése előtt Párisban dolgoztam — mondotta Münich — s mikor a monarchia mozgósitásáról értesültem, azonnal jelentkeztem az osztrák-magyar követségen, ahol azonban azt a felvilágositást adták, hogy nem áll módjukban az én és társaim hazaszállitásáról gondoskodni és azt ajánlották, hogy jelentkezzünk a párisi rendőrség által erre a célra külön kijelölt épületben. Itt már igen sok honfitársunkkal találkoztunk s néhány nap alatt még jobban megnövekedett a számunk. A franciák bánásmódja a legdurvább volt, sokszor igen elkeseritett bennünket az a végtelen embertelenség, amivel bennünket, teljesen ártatlanokat illettek. Nem volt elég az elöljáróink felületessége és nemtörődömsége, nem volt elég az, hogy az élelmezés napi két porció levesből állott és hust mondhatni sohasem láttunk, hanem még az előkelő civil közönség is éreztette velünk megvetését és bizony sokszor őreinknek kellett megvédelmezniök bennünket *jól öltözött urihölgyek támadásaival szemben.*

— Két-három heti párisi rabság után vidékre kerültem, ahonnan elszállitottak Korzika szigetére és Vletta nevü városkában helyeztek el. Ebben a városban három civil internált gyüjtő hely volt, amelyikbe én kerültem, 120-an voltunk együtt vegyesen németek és osztrák-magyarok. Az itteni élet csak folytatása volt a párisi rabéletnek. A civil lakossággal való érintkezés teljesen ki volt zárva és a katonák közül is csak az őreinkkel beszélgethettünk. Amit először hallottunk, az roppant elkeseritő volt. Kárörvendő őreink már 1914 őszén azt regélték, hogy seregeinket teljesen leverték, a monarchiát felosztották és nemsokára mi is mehetünk haza, mert vége van a háborunak.

— A dicsekvő hangok természetesen lassan elmaradtak, helytadva a boszuságnak és elkeseredésnek. Különösen a tengeralatti háboru megindítása után volt izzó a hangulat. Valalhányszor redukálták a kenyéradagainkat és más járandóságainkat, mindég ara hivatkoztak, hogy minden nek német szövetségeseink az okozói.

— Nem lehet azt állitani, hogy a francia katonák és nép valami nagy türelemmel viselik el a végtelen hosszura nyuló háborut. Bizony sokszor hangos óhaj nyilvánul meg a béke után, de a hatóságok a legkisebb mozgalmat is a legenergikusabb intézkedésekkel fojtják el. Nem ritka dolog a vérfürdő sem. Ugyanis Korzika szigetén és ugy tudom Franciaország legkülönbözőbb helyein szines csapatok vannak elhelyezve, amelyeknek egyedüli feladatuk a rend fenntartása. Ha olyasvalami fordul elő, aminek elfojtására nem látszanak elég megbizhatóknak a francia csapatok, akkor kivezénylik a négereket és más félvad népeket, akik a legnagyobb kegyetlenséggel bánnak el a francia néppel.

— 1917 novemberében olyannyira látható volt rajtam a folytonos elzárás hatása, hogy a franciák előbb Párisba hozattak, majd Svájcba ahonnan rögtön továbbitottak hazafelé. Németországon és Ausztrián keresztül utaztam s most, oly hosszas távollét után, végre itthon vagyok.

Pflanzer-Baltin sikerei Albániában.

Budapest, augusztus 2. (Hivatalos.) *Olasz harctér:* A tüzérségi tevékenység számos helyen tartósan élénk volt. Az Judikariakban, Bozzecanal, Asiagótól délnyugatra, Gurvelól északra olasz felderitéseket meghiusitottunk.

Albánia: Pflanzer-Baltin báró vezérezredesnek a Sonieni kőavok mindkét oldalán előnyomuló csapatai az ellenség üldözése közben a Fieri-Berati vonalat érték el, tovább keletre a felső Devoli-völgyben és az ezt kisérő magaslatokon vitéz zászlóaljaink heves ellentállásra találtak. Számos pontot elfoglaltunk, az ellenség itt is visszavonulóban van. A legutóbbi napok harcaiban különösen kitünt a bosznia hercegovinai 3. számu vadász zászlóalj, az eddigi jelentések a többi derék csapatok között a bosznia hercegovinai 2. számu vadászzászlóaljat és a boszniai 7. számu, a 32. számu osbtrák népfelkelő és a 4. számu magyar népfölkelő ezeredeknek osztagait, valamint az 5. és 13. számu hegyi tüzér ezredeknek ütegeit emelik ki. *A vezérkar.*

NYARI IDÉNY BEALTAVAL tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy a lakcimüket, a hova a lap küldését kivánják, a pontos küldés szempontjából — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett a kiadóhivatallal közöljék. —

HIREK.

Államtitkár-bukás a termésrendelet miatt.

(Megváltozik a falusiak fejadagja.)

Budapestről telefonálja tudósitónk: Tisza István grófnak a falusi lakosság ellátása ügyében tett interpellációjára ma fél kettőkor kellett volna válaszolnia Windischgrätz Lajos herceg közélelmezési miniszternek. A válasz azonban elmardt, a közélelmezési miniszter a jövő kedden nyilatkozik. Tegnap délután és ma délelőtt Windischgrätz herceg beható konferenciát tartott Tisza István gróffal, amelyen jelen voltak a közélelmezési hivatal szakreferensei is. Szóba került az értekezleten a *kiadott termésrendelet reviziója* és a közélelmezési miniszter a feltárt nyomós érvek hatása alatt hajlandónak mutatkozott arra, hogy a termésrendelet módositását már a legközelebbi időkben keresztül viszi. A hir szerint a miniszter Tiszának adandó válaszában be fogja jelenteni, hogy az őstermelők, illetve mezőgazdasági munkások *fejadagját felemeli abban a mértékben,* amint a munkapárt részéről már a termésrendelet kiadása előtt lefolyt bizalmas tanácskozáson kivánták.

A városi lakosság fejadagja valószinüleg változatlan marad.

A Windischgrätz-féle értekezleten eszközlendő változások magukkal fogják vonni *Demián Ottó helyettes államtitkár távozását.* Demián Ottó mint első osztályu honvéd főhadbiztos került a közélelmezési hivatalhoz helyettes államtitkárnak, állitólag az ő javaslatára történt a fejadagok megállapitása.

— **Meglátogatja a király a nyaraló magyar gyermekeket.** *Budapestről* jelenti tudósitónk: Károly király a közelmultban annak a kivánságának adott kifejezést, hogy a legnemesebb intenciókból létesitett gyermeknyaraltatás eredményéről személyesen óhajt meggyőződni. Őfelsége éppen ezért elhatározta, hogy a királynéval együtt a legközelebb a magyar gyermekek nyaraltatási helyein *látogatást fog tenni.* A látogatáshoz való előkészületek folyamatban vannak. *Vodnay* Tibor, a gyermeknyaraltatási akció kormánybiztosa az ünnepségek előkészitésére már elutazott Fiuméba.

— **Visszalépő tengerészeti vezérkari főnök.** A Wolff-ügynökség jelenti Berlinből: Holzendorf tengernagy, a tengerészet vezérkari főnöke egészségi okokból kényszeritve érezte magát, hogy a császártól felmentését kérje. Utódjául *Scheer* tengernagyot, a nyilt tengerészeti haderők főnökét szemelték ki.

— **Tömeges lapbetiltás Moszkvában.** *Berlinből* jelentik: Moszkvai távirat szerint a kormány külön rendelettel az összes bolseviki ellenes lapok megjelenését megtiltotta.

— **Gyula uj plébánosa.** *Gyuláról* jelentik: Lindenberger János dr. apátplébános Debrecenbe távoztával megürült az egyházmegye egyik legnagyobb plebániája. E fontos pozicióra ugy a kegyur, *Wenckheim* grófi család, mint az egyházmegye főpásztorának bizalma dr. *Apor* Vilmos báró theológiai tanárt emelte. Jelleme, munkaképessége, papi lelkülete legnagyobb reményekkel tölt el mindenkit. Azok, kikkel érintkezett, csak szeretni és tisztelni tudták. Mint pap a lehető legideálisabb munkaterét kapja. Szive vágyát követi, mikor a tanári kathedrát hagyja ott s felcseréli az összehasonlithatatlanul tágasabb, munkásabb, papi szempontból azonban igazán magasztos munkakörrel. A hitközségét már ismeri. Mint ujmisés mindjárt oda került s két esztendeig működött Gyulán mint segédlelkész. Azóta is gyakran érintkezett volt hiveivel. Egy esztendeje, hogy a szemináriumba került mint a bölcselettan tanára. Eddigi egész működése után mindenki a legszebb reményekkel tekint gyulai plébánossága elé is. Első legszebb korszakában, fiatalos munkavágya és munkaszeretete teljes birtokában, apostoli lelkülettel foglalja el azt a vezető állást, melyet elődei évek hosszu során ott megalapoztak. Plébánosi kinevezését *Apor* Vilmos dr. báró tegnap kapta meg s ugyanakkor tette le a szokásos esküt a püspöki palota kápolnájában a megyéspüspök kezébe.

— **A rokkant tisztek megkapják a katonai érdemkereszt.** *Bécsből* jelentik, hogy a hadseregfőparancsnokság a sebesült és tartósan frontszolgálatra alkalmatlan tisztek kitüntetésére vonatkozólag parancsot bocsátott ki, a melyben hangsulyozza, hogy a király abbeli óhaját fejezte ki, hogy mindazok a tisztek, a kik az ellenséggel való harcban sulyos sebeket szenvedtek és ennek következtében csapatszolgálatra tartósan alkalmatlanok, megkapják legalább a harmadosztályu katonai érdemkeresztet. Eddig is szokásban volt, hogy a sulyosan sebesült tiszteknek ezt a kitüntetést megadták, most azonban valamennyi sebesült tisztnek adományozni fogják.

— **Jutalom a Szent István elsülyesztéséért** *Zürichből* jelentik: Az Il Sole cimü római lap irja, hogy egy régebbi parancs értelmében minden hajó elsülyesztéseért a tengerészlegénység az elsülyesztett hajó értékének két százalékát kapja jutalomképpen. Ez a jutalom a Szent István esetében egy milliónál többet tesz ki, melyet egy külön erre a célra kinevezett bizottság fog arányosan felosztani.

— **Elsülyesztett angol gőzösök.** *Berlinből* jelentik: Hivatalos jelentés: A csatornában és Franciaország nyugati partján tengeralattjáróink erősen biztositott kisérő menetből öt gőzöst kilőttek 16 ezer tonna férőhelylyel.

— **Német tengeralattjárók amerikai vizeken.** *Hágából* jelentik: Ide érkezett kábeljelentések szerint a Massa-Souchetti partok közelében német tengeralattjárók jelentek meg. Az amerikai tengerészeti miniszterium azonnal megtette mindazokat az intézkedéseket, amelyek arra szükségesek, hogy a csapatszállitások felszerelésében és elinditásában zavarok ne legyenek.

— **Osztrák gyermekek érkezése Aradra.** A szombat délelőtt tiz óra negyven perckor Aradra érkező nyaraló osztrák gyermekek fogadásában az utolsó pillanatban egy kevés változás állott be. Ugyanis az aradi csoporttal együtt érkeznek a Temesvárra utbainditott gyermekek is és igy holnap 1300 gyermeket fognak megvendégelni Aradon. Az étkezés nem az állomáson lesz, amint azt eddig tervezték, hanem Ivászku kapitány szives hozzájárulásával a közös lovassági laktanya lovardájában fognak teriteni. Az ebéd kalarábé főzelék lesz husfeltéttel. A hadügyminiszter intézkedésére a hust a katonaság adja és ugyancsak katonák fogják megfőzni az ebédet is. Az érkező gyermekeket Ivaszku kapitány intézkedésére harminc kincstári kocsin szállitják át az állomástól a lovardába. A holnap Aradra érkező gyermekek fogadtatása nagyszabásunak és szivélyesnek igérkezik. Arad város közönsége szive teljes melegével karolja fel a háboru eme ártatlan áldozatainak az ügyét, annak ellenére, hogy most már pozitiv értesülésünk van arról, hogy a tengerpartra küldött magyar gyermekeket nem a legbarátságosabb fogadtatásban részesitették.

— **A tüzifa árának maximálása.** A lakosság tüzelőanyaggal való ellátást akarja biztositani a kormány azzal a terjedelmes rendeletével, amely ma jelent meg a hivatalos lapban és amelyben megállapitja a tüzifának, a faszénnek, a gömbölyü fenyőfának és a többi fafféléknek legmagasabb árait. Ezek az árak nem egyformák, városokban a közvetlen fogyasztók részére a kicsinyben való eladás legmagasabb árait a helyi viszonyok szerint faármegállapitó-bizottság állapitja meg, amelyet minden járási székhelyen, minden rendezett tanácsu és minden törvényhatósági joggal felruházott városban meg kell szervezni. A faármegállapitó bizottság a rendeletben közölt árjegyzék alapján állapitja meg az árakat akként, hogy az elárusitó haszna, ha a raktárakat nem a termelő tartja fenn, tiz százalék, ha a termelő tartja fenn, akkor öt százalék legyen.

— **Negyvenkét perc alatt Filadelfiából Newyorkba.** *Bécsből* jelentik: A Telegraphen Compagnie jelenti Newyorkból: A Filadelfia és Newyork közötti repülőszolgálatban egy amerikai repülő az eddigi rekordot jelentékenyen megjavitotta, amennyiben az utat 42 perc alatt tette meg. Ez óránkénti 196 kilométer sebességnek felel meg.

— **A legszolidabb** *szórakozóhely a Fiume kávéház.*

— **Litvánia és Esztland kettéválasztása.** *Berlinből* jelentik: Hintze külügyi államtitkár, aki csak tegnap érkezett meg a főhadiszállásról és fontos tanácskozásokat folytatott, holnap visszautazik és ujból tárgyal. Beavatott helyről érkező hir szerint, Livland és Esztland katonai kormányzatánakketté választásáról és a kormányzó személyéről lesz szó. Megbeszélés tárgyát fogja képezni az Ukrainában teendő intézkedések szükségessége is.

— **Temetés.** Ma délután hat órakor temették el nagy katonai pompával *Hoffmann* Géza nyugalmazott honvédezredest. A nagyszámu, előkelő rokonság mellett egy tiszti küldöttség élén *Resch* Ferenc altábornagy is kikisérte utolsó utjára az elhalt ezredest és a katona zenével kivonult diszszázad a sir mellett disztüzzel vett bucsut elhalt magasrangu bajtársától.

— **Nincs még béke a borbély iparban.** A fodrász és borbély segédek bérmozgalmáról megemlékezett az „Aradi Közlöny". A segédek követelését teljesitették is a munkaadók, a fizetéseket felemelték, de ugyanakkor siettek felemelni a kiszolgálási dijakat is. Igy a bérlet minden napos kiszolgálásnál 30 korona, üzleten kivül 60 korona. A segédek, csakhogy a békés megegyezés létre jöjjön, engedtek követeléseikből. Tegnap este tartott értekezletükön például az ebédidőnél a kért másfél órát leszállitották egy órára. A munkaadók háromnegyed része meg is egyezett a segédekkel, egy negyed része azonban még nem. Ugyanis ragaszkodnak *a reggeli fél hét órai nyitáshoz.* A segédek a fél hét órai nyitást csak a külvárosi üzletekre mondották ki kötelezőnek, mig a városban levő üzletek csak hét órakor nyitnának. A munkaadók ez a része azonban ragaszkodik a korábbi nyitáshoz. A segédek hangsulyozták a munkaadókkal folytatott megbeszélések kapcsán, hogy a munkadij emelésről szó volt már akkor is, még mielőtt a segédek bérmozgalma megindult volna, a kettő között semmiféle kapcsolat nincs. A bérharc tehát most ujból tovább tart. Az egészben csak az a legszomorubb, hogy ennek a bérmozgalomnak is — mindenféle tekintetben — mi, a közönség fogjuk az árát megfizetni.

— **Burgonya kiadás.** Értesitem a kereskedőket, hogy uj burgonya érkezett és arra az utalványok folyó hó 3-án reggel a hivatalban kiválthatók. A burgonya eladási ára fogyasztók részére 1 korona kilogrammonkint. A közélelmezési hivatal vezetője.

— **Egy lengyel gyáros pőre a visszaküldött kitüntetések miatt.** *Bécsből* jelentik: A bécsi VIII., kerületi törvényszéknél tegnap érdekes pört tárgyaltak. Stylinszky Ferenc lengyel gyáros, volt lengyel legionárius, tarnowi lakost fogták perbe, mert a bresztlitovszki béke megkötése után a kormány *rendelkezésére bocsátotta az ezüst vitézségi érmet* azzal az indokolással, hogy becsületes ember méltóságával, gondolkozásával nem tudja összeegyeztetni ennek a kitüntetésnek a viselését még pedig a bresztlitovszki ukrán békeszerződésre való tekintettel. Az államügyészség ebben az osztrák kormány megsértését látta. Stylinszky kijelentette a tárgyaláson, hogy nem érzi magát bünösnek, mert nemzeti érzületét látta megsértve a békeszerződéssel és azzal akart kifejezést adni érzelmeinek. Kijelenti, hogy az ügyész által emlitett levél és indokolás nem felel meg teljesen a valóságnak, de nem csak ő az egyedüli, aki visszaadta a kitüntetéseket, hanem sokkal nagyobb urak is, mint például *Glombiszky volt miniszter és Madenszky, a jelenlegi közoktatásügyi miniszter is visszaküldték kitüntetéseiket* és rendjeleiket a bresztlitovszki ukrán békeszerződés felett érzett felháborodásuk kifejezéseül. A tárgyalást elnapolták.

— **A bőráruk árának legujabb megállapitása.** A hivatalos lap mai száma közli a kormány rendeletét, amelylyel a nyers marha- és lóbőrökért, valamint a kész bőrökért követelhető legmagasabb árakat megállapitja s egyuttal szabályozza az egyes bőrfajták gyártását is. Egy másik rendelet szabályozza a kormány marha-, borju-, ló-, disznó-, szarvas-, őz- és zergebőrök forgalombahozatalának a feltételeit. Az árakat a rendelet csoportok szerint több jegyzékben sorolja fel és kimondja, hogy azok megállapitásai alól kérelemre a kereskedelmi miniszter kivételt engedhet.

— Az aradi homoktéglagyár kérelme. Az aradi homokmészkőtéglagyár Bernát József és Társai cég a városhoz kérelmet intézett, a melyben kifejti, hogy a lakásinség ellensulyozására várható épitkezések céljaira üzemét föl akarja venni és jelentékenyen kibőviteni. Az e célra szükséges befektetésekhez igénybe vendő tőke biztositására szüksége van arra, hogy a gyár elhelyezésére szolgáló az Óvártér marosparti oldalán levő telek, melyet a város az 1940. évig használatra engedett át, saját tulajdonául szerezze meg. Kéri tehát a várost, hogy ezen területet négyszögölenkint 5 koronás árban tulajdonul engedje át. A kérelmezők hivatkoznak arra, hogy a gyár ma 6 millió tégla előállitására alkalmas, a melyet az átalakitás után fokozni lenne módjukban és miután a tégla előállitásához jóval gevesebb tüzelő anyag és munkaerő szükséges, mint az égetett téglához, az versenyképesebb lenne és hozzájárulna az épitkezések mielőbbi lehetővé tételéhez. Különösen hozzájárulna a gyár üzemének felvétele a Ferenc József városrész beépitéséhez, miután az ehhez szükséges tégla a legminimálisabb fuvarköltség mellett állana rendelkezésre. A beadvány fölemliti még, hogy a kérelem teljesitésével a város nemcsak egy meglevő ipartelep mielőbbi üzembe helyezését segitené elő, de hozzájárulna a lakáshiány orvosiásához, a mely a mai helyzetben elsőrendü állami és hatósági feladattá vált.

— Végrehajtóból polgármester. *Sopronból* jelentik: Sopron város törvényhatósági bizottsága csütörtökön töltötte be a dr. Toepler Kálmán országgyülési képviselővé történt meg választásával megüresedett polgármesteri állást. Miután a főispánság betöltetlen, a közgyülésen való elnöklessel a király *Ostffy* Lajos dr. vasmegyei főispánt bizta meg.

A polgármesterségre egyetlen jelölt, dr. Thurner Mihály városi főszámvevő volt, akit közfelkiáltással egyhangulag polgármesterré megválasztott. Üdvözlöm tekintetes urat.

Thurner Mihály dr. polgármester erre letette az esküt, majd programbeszédet mondott A pártok nevében Rosenfeld Náthán dr. és Zsombor Géza üdvözölték az uj polgármestert, aki mindössze 38 éves s nagyon érdekes karriért futott meg. A székesfehérvári pénzügyigazgatóságnál mint végrehajtó kezdte meg közpályáját s gyors lendülettel haladt előre. Kiváló pénzügyi szakembernek tartják.

— Nem szabad a vonat tetején utazni. A szabadságos katona, ha sapkája mellé tüzhette szabadságos kis levelét, nem igen respektálta a vasuti forgalmi szabályokat. Oda ült vagy oda kapaszkodott, ahol helyet talált, legszivesebben azonban a vasut tetejére helyezkedett el. Itt nem zavarta senki, kényelmesen kinyujtózkodhatott s azonfelül gyönyörködhetett a szép kilátásban is. A hadügyminisztériumnak egy szigoru rendelete most egy csapásra véget vet ezeknek a gyönyörüségeknek. Nagyon sok sulyos baleset fordult elő s ezért a hadügyminiszterium utasitotta az összes katonai hatóságokat, hogy az utra induló legénységet oktassák ki, hogy csak akkor szabad felszállaniok a vonatra, ha azon még van ülőhely s figyelmeztesse őket, hogy aki nem az utazásra alkalmas helyen tartózkodik s főként aki a vonat tetejére kapaszkodik, azt azonnal le fogják tartóztatni, s ha szabadságos katona, nyomban bevonultatják csapattestéhez.

— Egyezség hadi kártéritési ügyekben. A honvédelmi miniszter 12795—eln. 20—1918. sz. rendelete alapján ezennel közhirré tesszük, hog a hadszolgáltatási téritési és kártéritési igények gyorsabb kielégitése céljából a törvényhatósági közigazgatási bizottságánál egyezséget köthetnek. A hadszolgáltatást teljesitett és végleg még ki nem elégitett felek saját jól felfogott érdekükben iparkodjanak egyezségre lépni, mivel különben ügyök elintézésére — a bejelentett igények óriási tömegére való tekintettel — esetleg huzamosabb ideig kell várakozniok. Arad sz. kir. város közigazgatási bizottsága.

— Az élelmiszer csempésző vasutigazgató büntetése. *Budapestről* telefonálja tudósitónk: A Kassa—oderbergi vasutak igazgatósága *Ludvig* Gyula v. b. t. t. elnöklete mellett ma foglalkozott Hollán Miklós helyettes igazgató, vezértitkár ügyével, aki ellen az a vád, hogy élelmiszert csempészet ki a Semmeringre hivatalos formák felhasználásával. A tárgyaláson Hollán védőjével, dr. Ráth Endrével jelent meg Az igazgatóság megfeddésre, a rendtartásban előirt maximális pénzbirságra és áthelyezésre itélte Hollán Miklóst, aki az itéletet megfelebbezte. Ugyancsak felebbezést jelentett be a miniszter kiküldöttje is.

— Elosztja a város a rumot. Hetedikén délelőtt 10 órakor összeülő rum elosztó bizottság gondoskodik Arad város közönségének rummal való ellátásáról. Huszonegyezer liter rum áll a város rendelkezésére és tekintetbe véve, hogy a 10 éven aluli gyermekeknek nincs semmi igényjogosultságuk, körülbelül egy liter rumot kap mundenki.

— Tolvaj tisztiszolga. Az Andrássy-uton ma feltünt az egyik katona rendőrnek, hogy egy asszony lepedőt és törölközőt mutogat, a melyet állitólag egy katonától vett. Igazolásra szólitotta fel. Az asszony igazolta magát, hogy Antal Jánosné tövisegyházai lakos és a lepedőt s a törölközőt egy előtte ismeretlen katonától vette az Andrássy-tér és Tabajdy-utca sarkán. Hajlandónak mutatkozott, hogy a katonát megkeresi,a kitől vette. A katonarendőrrel keresésére indultak és csakugyan az asszony az egyik katonában felismerte az eladót A katonarendőr előállitotta és kihallgatása során megállapitást nyert, hogy Szalay György tisztiszolga, most beosztva az aradi gépfegyver osztagba, aki a Központi szálloodából lopta az eladott holmikat. A törölközőt 7 koronáért a lepedőt 30 koronáért adta el. Mivel alapos a gyanu, hogy a strandon előforduló lopásokat is ő követte el, mivel mindig ott tartózkodásakor tünt el valami a kabinból, meginditották a nyomozást, hogy a tisztiszolga bűneit kideritsék.

— Elütötte a mozdony. Ma délután fél egy óra körül *Kotroczó* Ferenc 71 éves vasuti munkást, amikor a vágányok között salakot lapátolt, egy arra haladó mozdony elütötte. Az öreg munkás háttal volt fordulva a feléje haladó mozdonynak, amely elütötte és Kotroczó a mozdony alá került. Azonban esés közben ugy fordult, hogy a sinek között fekve nemcsak a mozdony, hanem a mozdony által vont hat kocsi is át ment felette. A rendőrség részéről Hecht Arnold dr. ügyeletes főorvos és Beregi Sándor dr. ügyeletes rendőrfogalmazó szálltak ki. Hecht Arnold dr. megállapitotta, hogy sulyos belső sérüléseket szenvedett és beszállittatta a közkórházba. Mivel alapos gyanu forog fenn, hogy a szerencsétlenségben a mozdonyvezető és fütő a hibásak, az ügyet áttették az ügyészséghez.

Tessék bejelenteni az árdrágitót!

Az ármegállapitó bizottság megkezdi működését.

Az áruuzsora letörésére talán egyetlen helyes intézkedése volt eddig a kormánynak az ármegállapitó bizottság kreálása, amelyet oly tág hatáskörrel ruházott fel, hogy ha az komolyan és célszerüen végzi munkáját, annak feltétlenül komoly következményének kell lennie.

Aradon még nem kezdte meg működését az ármegállapitó bizottság, mert várták a kereskedelmi miniszter által megigért kezelési szabályzatot, de ma már oly haliatlan állapotok uralkodnak, hogy *Lőcs* Rezső helyettes polgármester, a bizottság elnöke nem várva tovább, hetedikén délutánra összehivta az ármegállapitó bizottságot, melynek tagjai *Deutsch* Andor, *Erdős* Pál, *Fuchs* Arnold, *Baros* Lajos dr., *Reisinger* Sándor, *Häberéger* György, *Reinhardt* Gyula, *Bing* Hugó, *Keller* Iván, *Gutzjähr* Mihály, *Berta* Titusz, *Steigerwald* Alajos, *Müller* József, *Berzsenyi* Béla, *Zima* Tibor és a szakmunkások részéről *Csepeli* László, *Mészáros* János, *Neumayer* Antal, *Andor* László.

Az *Aradi Közlöny* munkatársának alkalma volt beszélgetni Lőcs Rezsővel az ármegállapitó bizottság teendőiről, aki a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Az ármegálapitó bizottság minden konkrét panaszt alapos vizsgálat tárgyává tesz, kiosztja azt szakértőknek, akik ha ugy referálnak, hogy visszaélés esete forog fenn, az egész ügy átkerül a büntető rendőrbirósághoz. *Én most is felhivok mindenkit, aki árdrágitásról tud és azt be is képes igazolni, tudassa azt hetedikéig velem levélileg, természetsen névaláirással, mert névtelen vádakkal nem foglalkozhatom.* Ha panasza jogosult, a legradikálisabban segitünk azon.

— Sikeres munkánk érdekében feltétlenül szükségünk van a közönség támogatására. Nem elég az, fünek, fának panaszkodni, hogy mily rettenetes állapotokat teremtett Aradon a háboru, hanem minden helytelen dologra fel kell hivni az illetékes hatóság, ez esetben az ármegállapitó bizottság figyelmét. Addig, mig ugy gondolkodnak emberek, hogy jó lesz, ha bármilyen áron is kapunk valamit, addig nehéz eredményes munkát végezni. Hogy ma ilyen a közfelfogás, arra a legeklatánsabb példa, hogy a városszerte elhangzó panaszok ellenére ezideig csupán egy feljelentés érkezett kezeimhez.

Az ármegállapitó bizottság elnökének igaza van s miután mindenki zsebéről van szó, remélhetőleg megszivlelik szavait.

Zarándnádas rémal.

(Testvérek betörőbandája.)

Zarándnádason a csendőrség letartóztatta *Lada* János civil földmivest és *Lada* György szabadságolt katonát, akik rövid időn belül *27 lopást és négy rablást követtek el.*

Zarándnádas község lakóit már régebb idő óta izgalomban tartották a sürün megismétlődő lopások és rablások, amelyeket csakis minden esetben a viszonyokkal ismerős tettesek követhették el. Az értékes tárgyaknak az eltünése állandó izgalomban tartotta a lakosságot.

A falu hegyek között fekszik, a házak szétszórtan fekszenek, nagyobb távolságra egymástól. Nagyon könnyü volt tehát a lopásokat elkövetni, anélkül, hogy a szomszédok tudomást szerezhettek volna a hivatlan vendégekről. A falubeliek teljesen tehetetlenül állottak és nem tudták, hogy mit csináljanak. Ha bezárkóztak és minden értéküket gondosan elzárták, az ismeretlen tettesek elrabolták az értékes dolgokat.

A mindsürübben előforduló eltünések végre arra kényszeritették a falubelieket, hogy feljelentést tegyenek a csendőrségen.

A csendőrség nagy apparátussal inditotta meg a nyomozást, hogy kideritse az ismeretlen tetteseket. A nyomozás sok nehézségekbe ütközött, mert a csendőrség semmi pozitiv adat birtokába nem tudott jutni. Egyetlen homályos adat volt csak, melyet Jovin Száva, egy károsult gazda adott. Egy este ugyanis, egyik szomszédjának házából, ki bevonult katona, két alakot látott eltávozni, akik valami batyut cipeltek a hátukon. A sötétben nem tudta őket felismerni, csak annyit látott, hogy az egyik katonaruhában van, a másik pedig civilben.

Ezen az egy nyomon kezdett el nyomozni a csendőrség és a nyomok a gyanut a Lada testvérek felé irányitották. A csendőrök figyelni kezdték a két testvért, s amikor egy falubeli gazda ismét feljelentést tett, házkutatást tartottak a Ladáék házában. Nagyon sok idegen holmit találtak, melyeknek eredetéről semmiféle felvilágositást nem tudtak adni. *Tompa* Gyula dr. királyi ügyész szállt ki, hogy a vizsgálatot megejtse. A vizsgálat folyamán Lada János azt a vallomást tette, hogy ő György bátyjának rábeszélésére vett részt a lopásokban és rablásokban. Mindennek értelmi szerzője bátyja volt. Körülbelül negyven tanut hallgattak ki ebben az ügyben, kiket mind megkárositottak. A csendőrség most nagy apparátussal folytatja a két Lada bünlajstromának összeállitását. Eddig tizenkét lopást és négy rablást ismertek be, azonban a tanukihallgatásokból már most is az tünik ki, hogy ez a szám sokkal nagyobb lesz.

Véres csata csendőrök és cigányok közt

(Lehet, hogy Szalai csendőr gyilkosát lőtték agyon.)

Németság község határában ma délután véres csatározás folyt le csendőrök és cigányok között, amelyre mint értesülünk, az szolgáltatott okot, hogy a meglepett cigányok *kocsijában és lovaiban felismerni vélték a csendőrök a Szalai László népfelkelő csendőr gyilkosai által használt kocsit és lovakat* és igy mindenáron elakarták fogni a cigányokat. Szalai gyilkosainak nyomozásában beállott váratlan fordulatot estefelé jelentették az ujaradi csendőrőrsnek s miután hat óra után nem beszélhettünk telefonon Ujaraddal, egyelőre a következőkben számolunk be az esetről:

Egy csendőrjárőr ma Németság község határában portyázott, ahol egy cigány karaván lett figyelmes. Az hivta fel különösen a csendőrök figyelmét a napon gyanutlanul sütkérező cigányokra, hogy kocsijukat és lovaikat nagyon hasonlónak találták megölt csendőrtársuk gyilkosai által használt kocsihoz és lovakhoz. A kukoricásban észrevétlenül megközelitették a cigányokat, de ezek mikor az utolsó pillanatban észrevették a csendőröket gyorsan kocsira ültek és menekülni igyekeztek.

Mikor azonban látták a cigányok, hogy a csendőrök fegyverüket készülnek használni, tehát menekülésre gondolni sem lehet, hirtelen mást határoztak, megforditották a kocsit és rátámadtak a csendőrökre.

Ekkor néhány pillanat alatt borzalmas jelenet játszódott le. Az egyik cigány felállott a kocsiban és a kezében levő fegyverét akarta használni, de eldördültek a csendőrpuskák is, *a cigány holtan bukott ki a kocsiból.* Társa halálát látva, a másik cigány menekülésre gondolt, de ennek is utána lőttek a csendőrök, meg is sebesitették őt, azonban a cigánynak sikerült eltünnie a kukoricásban. A kocsi többi utasa megadta magát.

A csendőrök három asszonyt és egy férfit bekisértek a németsági községházára és most keresik a kukoricásban eltünt sebesült cigányt.

A formális csatáról, amelynek egy halottja és egy sebesültje van, azonnal jelentést tettek az ujaradi csendőrőrsnek, amelynek feladata most megállapitani, hogy tényleg Szalai László gyilkosait sikerült-e meglepnie a csendőrjárőrnek. Ezzel végre világosság derül erre a két hét óta huzódó titokzatos ügyre s talán néhány napon belül Szalai László népfelkelő csendőr holttestét is ellehet temetni emberi módon.

LEGUJABB.

Ludendorff és Hindenburg bizalma a sikerben.

Budapest. A Pester Lloyd haditudósitója jelenti, hogy a főhadiszálláson találkozott Hindenburggal és Ludendorffal. Ludendorff őszintén bevallotta, hogy a juliusi stratégiai támadási terv nem sikerült teljesen, hanem csak taktikai sikerre szoritkozott. Foch tábornok intézkedései előtt nem tagadható meg az elismerés. Csapataink mint oroszlánok harcoltak, a támadás első napján megállitották az ellenség főerejét. Már másnap délben a helyzet a mi javunkra változott meg. Hogy embereinket kiméljük, önként vontuk vissza csapatainkat. A mi célunk az, hogy az ellenséges hadsereget gyöngitsük és visszaverjük. Ez most is sikerült. Hogy mit fogunk mi tenni, azt természetesen nem árulhatom el, de annyit mondhatok, hogy mint eddig, továbbra is erős bizalommal vagyunk. Célunkat ne miegjuk szem elől téveszteni, mert olyan befejezéshez kell jutnunk, amely a haza javára válik.

Hindenburg mindenekelőtt kijelenti, hogy makkegészséges, még náthája sincs. „Az urak a fronton voltak — mondta a haditudósitóknak — és látták, hogy minden jól áll." A legnagyobb elismerésel nyilatkozott a csapatok kitartásáról és a következőket mondotta: „Nem félünk. Beszéljenek otthon a mi teljesitményeinkről és bizodalmunkról. Mindannyian óhajtjuk a békét, de annak jó békének kell lenni. Más béke, amely ujabb háborura vezetne, nem ér semmit. Becsületes békének kell lennie és lesz is. Addig is ki kell mindnyájunknak tartani, ha ugy viselkedünk, mint a háboru négy évében, akkor el is érjük célunkat. Üdvözölje a német hazát."

Lemberg. A Gazetta Livovszka hivatalos lap munkatársai sztrájkba léptek, száz százalékos fizetés javitást követelnek. A főszerkesztő ezt megtagadta, a helytartó azonban a követelés jogosságát elismerte.

Zürich. Pétervári jelentés szerint Pétervárott julius első felében 3700 koleramegbetegedés és 1200 haláleset fordult elő. Julius 25-ig ujabb 800 koleraeset volt.

Berlin. A Wolff-ügynökség esti jelentése: A harctéren laza érintkezés az ellenséggel.

Amsterdam. A Reuter iroda jelentése szerint számos jel szól amellett, hogy a németek rövid időn belül Oroszország északi részében a finnek offenzivát inditanak a Murman vasutvonal déli része ellen.

Ankét a borkivitel szabályozására.

(Magas borárak az Ukrajnába kerülő bornál. — A hadsereg napi áron vásárol.)

Ma Aradon — sietünk hozzátenni, hogy a Városi kávéház terraszán — megkongatták a vészharangokat.

— A bor a kutyának sem kell, a boron elvesztik az emberek a fejüket, sugdosták a Mindenttudó Ádámok, sőt már milliós veszteségről is beszéltek.

— Annyi a szilva, hogy teljesen háttérbe szoritja a borpárlatot a szilvórium, hangoztatta néhány Sime Dondek, aki abban különbözik az uristentől, hogy az egek ura mindent tud, de Dondek ur mindent jobban tud.

— Hét koronáért se mveszik a bort Pesten, a hol a Royal kávéház asztalán 60—70 ezer hektoliter bor fekszik eladásra — ujságolta egy Pestről érkezett ur.

A vészharangozók, akik borspekulánsok visszhangjai, szócsövei, nagy szemeket meresztenek, ha olvassák a következőket, ami azt bizonyitja, hogy rossz üzlet volt baissre spekulálni.

Budapestről telefonálja tudósitónk: A földmivelésügyi miniszteriumban több napon át tartó értekezlet volt Vásárhelyi Zoltán osztálytanácsos, borászati osztályfőnök és Maver Henrik, az országos borászati felügyelő részvételével és több bornagykereskedő bevonásával.

Az értekezleten főbb vonásokban megállapodás történt a hadsereg borszükségletének megállapitásáról és a borkivitel szabályozásáról. Megállapitották, hogy a hadsereg szüretkor fedezi szükségletét, *de csak a termelőnél és a napi árakon.* Tolmácsolták az értekezleten *Wekerle* Sándor miniszterelnök óhaját, aki kijelentette, hogy a pénzügyminiszterrel egyetértőleg azt kivánja, hogy minél nagyobb legyen a magyar bor kivitele. Ukrainába irányuló borexport több százezer hektoliterre fog rugni és azt nagyobbrészt a Hadi forgalmi részvénytársaság bonyolitja le, részt fognak azonban venni az exportban több előkelő borkereskedő cég, akik a kivitelre engedélyt kapnak. Az export bort direkt vonatok szállitják Ukrainába, amelyeket katonai őrség fog kisérni.

Ma körülbelül 30—80 korona között változik Ukrajnában a bor literjének ára. A tanácskozás folyamán az a nézet alakult ki, hogy a kivitel folytán, az itteni régi 11—14 koronás árakat is megfogják haladni a borok. Kimondotta az értekezlet, hogy 13 korona 50 filléren alól bort eladni nem szabad. Erős kivitelre számitanak a tokaji hegyvidékről, ahol 30 korona lesz a bor liter jének ára. Németországba szintén nagy kivitelre számitanak.

Makaó a Városiban.

(Ezrekbe játszanak a kávéház terraszán.)

Aradon, Budapesten egyaránt azon törik a fejüket a kártyások, hogy miként lehetne kijátszani a hazard-játékok ellen kiadott kormányrendeletet. És a találékony játékosok máris jelentős eredményeket mutathatnak fel, ami élénk bizonyitéka annak, hogy nincs olyan rendelet a világon, amit kellő ötletesség mellett kijátszani ne lehetne.

A budapesti Meteor-kávéházban a minap egy makaózó társaságot csipett el a rendőrség. Érdekes volt a dologban az, hogy a társaság nem a kávéház valamelyik eldugott kártyaszobájában játszott, hanem künn az utcán, *a nyilt terraszon.* Egy budapesti borügynök aztán lehozta magával az uj játékot Aradra s igy történt, hogy ma délután az aradi Városi kávéház terraszán is vigan folyt a makaó. A játék igen egyszerü s a borügynök előadása szerint Budapesten a következőkén kezdték játszani:

Leült egy társaság a Meteor-kávéház terraszára makaózni. Az egyik adta a bankot, a többi pointőr volt. A játékhoz nem használtak kártyákat, mert az mégis feltünő lett volna, hanem a kártyákat a kávéház előtt elrobogó *bérkocsik száma* helyettesitette. Az első arra menő bérkocsi volt az első pointőr lapja, a kocsi száma 428 volt. Ezt a számot aztán összeadták igy: 4+2+8=14, volt tehát az első lapvevőnek a tiz elhagyásával négy pointje. A következő kocsi a második lapvevőé volt. A 8-as és 9-es számok, mint a rendes makaóban, slágernek számitottak. A lapvevők után következett a bankár és ezután került sorra a tétek beseprése, vagy kifizetése.

A játék folyt szépen, zavartalanul, igen jelentős összegekben. Történt végre, hogy az egyik pointőr, aki több ezer koronát veszitett, felszólitotta a bankárt, hogy adja át neki a bankot, mert regresszálni szeretné magát. A bankárnak, aki bár kelletlenül, de eleget tett az óhajnak, ekkor egy tréfás ötlete támadt. Mielőtt lapot vett volna, odaszólt az uj bankárnak:

— Huszonkettőt brennelek!

Várni kellett tehát, amig elrobog a kávéház előtt huszonkét bérkocsi. Közben azonban beesteledett és nem lehetett többé kivenni a kocsiszámokat, ami annyira felbőszitette az uj bankárt, hogy hangos szóváltást, majd verekedést kezdett partnereivel. A rendőrség közbelépett, s igy leplezték le a makaózó társaságot.

Az aradi Városi kávéházban, budapesti mintára, ma egész délután folyt a játék a sokpénzü borügynökök között. A mulatság azonban nyomban véget ért, amint az egyik játékos rászólt a bankárra:

— Hármat brennelek!

Késő éjfélig nem jött arra három bérkocsi.

Por.

KÖZGAZDASÁG.

= **Gyáralapitási tervek.** *Dömötör* Bertalan és *Merle* Géza mérnökök ajánlatot tettek Arad városának, hogy közösen, részvénytársasági alapon ipartelepet létesitsenek, beton és vasbeton tárgyak előállitására. — *Gábor* András és társai azzal a kérelemmel fordultak Arad városához, hogy a létesitendő szabadalmazott betonáru és üveges téglagyár telepük számára négyezer négyszögöles területet bocsásson rendelkezésükre. Az uj vállalat alapitói lehetőleg az Óvár-téren szeretnék megkapni a kért telket.

Éhes kutyák szaggatták szét a román cserkeszfiuk hullái

(Interpelláció Bratianu legnagyobb bűne miatt.)

Az *Aradi Közlöny* más helyén ismertetjük a Bratianu kormány bünlajstromát, amelyek egyik pontja azt mondja, hogy a züllött társaság gyermekek ezreit engedte elpusztulni. Ebben a véresen szomoru tárgyban — mint *Bukarestből* jelentik Jon *Teodorescu*, az ismert román ujságiró és képviselő a román képviselőházban nagy feltünést keltő interpellációt terjesztett elő. Interpellációjának tárgya annak a sok ezer fiatal gyermeknek a sorsa, akiket a Bratianu kormány közegei arra kényszeritettek, hogy *a román hadsereget annak visszavonulási utjára Romániából a Moldvába kövessék.* A gyermekek, akik a cserkeszfiuk szervezetéhez tartoztak, alig 12—16 évesek, *erőszakkal szakitották el őket szüleiktől és a nehéz utat a kemény télben, gyalog tétették meg velük.* A képviselő ezt *Bratianu legnagyobb bünének jelzi, aki Károly trónörökössel egyetértésben hozta meg rendeletét.*

— Ha a világtörténelem legsötétebb fejezeteit lapozzuk fel, — mondta a képviselő — nem találunk ennél borzalmasabbat. Ezren és ezren pusztultak el. Mindenünnen összeszedték őket ismeretlen emberek, ismeretlen parancsra és hajszolták őket a szörnyü utra, amit a halál utjának lehetne nevezni. Félig meztelenül, élelem nélkül vitték őket a rettenetes utra, oly gyermekeket, akiknek még az anyjuk mellett a helyük.

— A Bukaresttől nem messze fekvő Chitilánál még nevettek, mulattak ezek a szegény gyermekek, nem tudták, mi vár reájuk. Hideg esőben és rettenetes sárban folytatták utjukat és hatvan kilométernyi kinos gyaloglás után elérték Ploestit. Itt már sokan jajgatni és sirni kezdtek, hogy engedjék őket haza, azonban rájuk sem hallgattak. A vezetők még kevés pénzüket is elvették tőlük. Ploesti után pedig következett a legnagyobb szörnyüség. Gyalogosan, rabátlanul, élelem nélkül folytatták utjukat és szaladtak a visszavonuló hadsereg után. *Az elpusztult falvakban sem élelmet, sem pihenésre alkalmas helyet nem találtak. Itt már sokan összeestek az éhségtől és a hidegtől. Senki sem mert megállani, mindenki szaladt félelmében az ágyudörejtől és a leeső bombák zajától. Sokakat golyók és bombák találtak.*

— Focsanitól kezdve már megszámlálhatták az elpusztult gyermekek százait és a Moldva közepéig *a gyermekeknek több, mint a fele elpusztult. Egy kétezres csoportból alig 47-en érkeztek meg Husiban.*

— Egy szavahihető szemtanu könyezve beszélte nekem, hogyan találta az ártatlan áldozatokat az utcákon sirva és jajgatva és milyen hallatlan kinok közt pusztultak el százan és százan, távol az anyjuktól, oktalanul és lelketlenül elcipelve otthonuktól. Mások elmondták, hogy a leégett falvakban hogyan találták meg a szerencsétlen gyermekek holttestét *éhes kutyáktól szétszaggatva. Hányat faltak fel farkasok!*

— Akik eljutottak Jassyig, azokat az egyetem épületében helyezték el és a hideg kőpadon kellett aludniok. *Reggelre több, mint ötven százalékuk megfagyott.* Egy tanár, akinek neve a parlamenti vizsgálat alatt okvetlenül ki fog kerülni, ötszáz gyermekkel a Pruthon át vonult. Hónapok mulva visszatért és *ötszáz halotti bizonyitványt hozott magával.*

Teodorescu interpellációja óriási izgalmat keltett és Marghiloman miniszterelnök azonnal kijelentette, hogy *a kormány Bratianut ezért a gazságáért is vád alá fogja helyezni.*

Ujra sorozzák az alkalmatlanokat?

(A 18 évesek pótszemléje.)

Körülbelül egy éve annak, hogy a honvédelmi miniszter a katonai parancsnokságok előterjesztésére rendeletet bocsátott ki az eddigi pótszemléken alkalmatlanoknak talált népfelkelőknek fegyverneküli segédszolgálatra való behivásáról.

A rendelet tudvalevőleg azt a célt kivánta szolgálni, hogy a katonai irodákba és műhelyekbe beosztott harctéri szolgálatra alkalmas egyéneket ezekkel az alkalmatlanokkal váltsák föl, hogy igy a hadsereg ezen az uton is megkaphassa a szükséges pótlásokat. Persze, a kivitel nem sikerült olyan szépen, mint ahogy azt kitervezték. Csakhamar kiderült, hogy a katonaságnál helyi szolgálatos beosztásban volt arcvonalszolgálatra is alkalmas legénysége tulnyomó részben nélkülhetetlen ebben a beosztásban. Az egész katonai igazgatást veszedelem fenyegette az emlitett rendeletnek pontos és szigoru végrehajtása, tehát a honvédelmi miniszter rendeletét természetesen legnagyobbrészt csak első felében hajtották végre, amely az alkalmatlanok behivásáról rendelkezik. Ezért történt, hogy nem sokkal az első behivások után a város lépéseket tett az alkalmatlanok szabadságolása ügyében, azonban ertdménytelenül. Az alkalmatlanoknak fegyvertelen segédszolgálatra való behivásához ugyanis a hadügyminiszter feltétlen ragaszkodott.

Most azután hirek terjedtek el a városban arról, hogy a két izben behivott alkalmatlanokat rendeletileg el fogják vocsátani a hadsereg kötelékéből. A *Délmagyarország* munkatársa kérdéssel fordult a szegedi katonai ügyosztályhoz, ahol Hegedüs Antal jegyző a következőket mondotta:

— Generális rendelet erről sem a katonai parancsnokságokhoz, sem hozzánk nem érkezett. Arról lehet szó, hogy egyes parancsnokságok, a hol kevésbbé van szükség az alkalmatlanokra, elszabadságolják, vagy elbocsájtják a fölösleges munkaerőt. *Bizonyosnak átszik azonban, hogy ujabb behivások nem történnek az alkalmatlanok köréből.* A magyarázata ennek a ténynek nagyon egyszerü: igen valószinü, hogy a *legközelebbi időben rendeletet fog kiadni a kormány, amely ujabb pótszemlére hivja föl az alkalmatlanokat.*

A legközelebbi időben miniszteri rendelet jelenik emg, amely a 25—48 év közötti népfölkelésre kötelezett népfölkelőket szólitja ujból sor alá. A rendelet-tervezetet az egyik legközlebbi minisztertanács fogja tárgyalni és augusztus közepén foják kibocsájtani. A rendelet-tervezet szerint a sorozásokat szeptember elején fogják meg tartani és a bevonulások október közepén lesz.

Elrendeli kegyuttal az 1900. évfolyamuak pótsorozását is. Ezek egyszer már voltak népfölkelői bemutató szemlén. Ezek sorozása is szeptemberben lesz.

LEGUJABB HIREK.

— **Hátulról lövik agyon egy olasz hajó áruló tisztjeit.** A Stefani-ügynökség jelenti Rómából: A hadbiróság kihirdette a Benedetto-Brin páncélos cirkáló elsülyesztése ügyében az itéletet. *Carpi* Györgyöt és *Massini* Achillest lefokozásra és *hátulról való agyonlövetésre* itélte, Bertholini Vilmost pedig lefokozásra és életfogytiglani kényszermunkára. Azoni Mariot bizonyitékok hiányában felmentették.

— **Elfoglalták a csehek Jekaterinburgot.** Reuter-ügynökség jelenti Moszkvából: Az Izvesztijában megjelent cikk szerint a csehtót brigád elfoglalta Jekaterinburgot. (Ebben a városban volt fogoly legutóbb a cár és a vörös gárdisták azért lőtték agyon, mert féltek, hogy a csehek kézrekeritik és visszaállitják a monarchiát. A csehek egy hónapnál tovább ostromolták a várost. A szerk.)

— **Nem emelik a fejadagot.** *Budapestről* jelentik: A Magyar Tudósitó megcáfolja azt a hirt, amely szerint a fejadagokat felemelnék. A hir a valóságnak nem felel meg, a termés eredménye nem olyan kedvező, hogy a fejadag felemeléséről szó lehessen. A közélelmezési miniszternek Tisza István gróffal folytatott tárgyalásai azon kérdés körül forogtak, amelyeket Tisza interpellációjában vetett fel, vagyis a mezőgazdasági munkások vásárlási engedélyét és a községeknek a közellátás körül iuttatott szerepet beszélik meg. Demián államtitkár esetleges távozása e kérdéssel semmiféle kapcsolatban nem áll. Demián már régebben ki van szemelve arra, hogy az összes központok felügyeletével megbizzák és e tárgyban a kereskedelmi miniszter megbizása alapján az előkészitő munkálatot most végzi.

Szabadságot ad az őrmester ur.

Azok, akik itthon vannak, akiket jó szerencséjük és a sorozó orvos csak helyi szolgálatra talált alkalmasnak, minden módot és eszközt megragadnak, csakhogy egy pár napi szabadsághoz jussanak. Természetesen ez a minden módon szabadságra menni akarás, amikor semmi áldozattól nem riadtak vissza, csakhogy hazajussanak, a szabadságokat intéző altisztek közül nagyon sokat eltántoritott. Rájöttek, hogy ez egy módja a könnyü pénzszerzésnek.

Meskó Zoltán képviselő a képviselőházban interpellált ebben az ügyben és szóvá tette, hogy az illetékes altiszteknél pénzért bárki bármikor szerezhet szabadságot. Illusztrációul egy érdekes eset.

A Hilfsdienstkader parancsnokánál egy jó magyarképü öregebb népfelkelő jelentkezik. Feszesen hanfákba vágja magát és előadja, hogy ismerve a főhadnagy ur jó szivét, hozzáfordul és kéri, hogy *adjon neki száz koronát kölcsön.*

— Minek az magának — kérdi a főhadnagy.

— Jelentem alássan, szabadságra szeretnék menni.

— Hát miért épen száz korona kell magának?

— Jelentem alássan, tulajdonképen kétszáz korona kellene, száz koronát már szereztem. A másik hiányzó százat nem birom már sehonnan előkeriteni, ugy gondoltam, hogy a főhadnagy ur lesz szives és ad nekem.

— Hát olyan messze lakik, hogy épen kétszáz korona kell az utra?

— Nem az utra kell nekem, kérem szépen, hanem — annyit kért az őrmester ur. Azon alul nincs szabadság.

A főhadnagy meglepve hallgatta az öreg népfelkelő előadását. Hirtelen eszébe jutott, hogy leleplezi az őrmestert. Benyult a tárcájába és kivett egy darab százkoronást, *amelynek felirta a számát*, s azután odaadta az öregnek. Telefonált a katonarendőrségre, ahonnan egy detektivet küldtek ki.

Nemsokára jött az őrmester és jelentette, hogy egy népfelkelő szabadságot kér sürgős családi ügyben. A főhadnagy ránéz az őrmesterre, majd az eléje tett szabadságlevélre s azután rátámadt az őrmesterre. Leszidta és a szemére lobbantotta, hogy ezt a szabadságlevelet 200 koronáért állitotta ki. Az őrmester indignálódva tagadta. A főhadnagy odaszólt a katonai detektivnek:

— Motozza meg az őrmestert.

És előkerült zsebéből a száz koronás, amelynek száma megegyezett a főhadnagy által felirt számmal.

Az eljárást az őrmester ellen megindították.

MODERN KABARÉ.

Központi Szálloda Salacz-utca.

Aradon, 1918. évi augusztus hó 3-án, szombaton

A repülő. Bohózat, Vágó Gézával a főszerepben.

Forray—Rumy tánc mókái.

Dornelly a táncoló kutyával.

Major, Návay, Lévay, Vágó Géza, Gergely Emmi uj szólóval.

Két kis móka.

Radnay és a többi [illegible] tánc attrakció.

Hétfőn és [illegible] *pikáns* [illegible]

Ma és holnap

Szenzációs skeccs a Kultur palotában.

Ha jól akarja tölteni estéjét, váltsa meg jegyét!

Parlagi Kornélia, Pintér Imre

és társainak vendégfellépésével szinrekerül a budapesti Appollóban óriási sikert aratott: **Népfelkelő** énekes háborus moziskeccs 3 film s 3 szinpadi részben. Ezenkivül **elsőrendű fehér kabaré!** 5464

GÉCS KÁROLY

építészeti irodája

Arad, Deák Ferenc-u. 38.

Elvállal mindennemü épitkezést, átalakitást, javitást; tervezést és költségvetést, modern szakszerü kivitelben jótállás mellett méltányos árakban. 5323

Ajánlok

amortisátiós kölcsönöket, ház és földekre:

95. árfolyammal 50 évi törlesztésre K 5·22
" " 40 " " " 5·56
" " 35 " " " 5.83
97. árfolyammal 50 évi törlesztésre K 5.43
" " 35 " " " 6.02
" " 25 " " " 6.96
" " 15 " " " 9.49
99. árfolyammal 50 évi törlesztésre K 5.86
" " 35 " " " 6.41
" " 25 " " " 7.31
" " 15 " " " 9.70

mire megbizások kéretnek. 2791

Szücs F. Vilmos

a nagyszebeni földhitelintézet képviselője

Arad, Karolina-utca 10.

Ugyanitt földek, szőllők, házak adás-vétele közvetittetik.

ECETSAV

vegytiszta, 50 fokos, étkezésre alkalmas, **kicsinyben és nagyban**, tiszta szeszből erjedéssel keszült elsőrendü

ecetszesz

4 és 8 hidrátos minden mennyiségben kapható 3043

Fried Mór

rüszerüzletében **Arad, Szabadság-tér 5. sz.**

Vidéki megrendelések önköltségen felszámitott ballonban vagy kis hordóban 15 klg.-tól előleg és utánvétellel. — **Telefon 1006.**

Viszketegséget,

sömört, rüht a leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti, törvényesen védett

„Skaboform-Kenőcs"

Nincsen szaga, nem piszkit. Mindig eredeti pecsétes Dr. Flesch-félét kérjünk. Próba tégely 3.— k., nagy tégely 5.— k. Családi adag 12.— k. Kapható Áradon, **Hajós Árpád gyógyszertárában**, Andrássy-tér 22. Vételnél a „SKABOFORM" védjegyre ügyeljünk 7151

Könyvelő keresztetik

azonnali belépésre.

:—: Ajánlatok: :—:

Marosborsai Szeszfőző Szövetkezetnek

Marosborsa küldendők. 5455

Vas- és mezőgazdasági gyakorlatban

jártas erélyes első segédet és egy második segédet

keres azonnali belépésre 5398

Mezőgazdasági Kereskedelmi Részvénytársaság, Makó.

Keresünk megvételre

100—150 darab

jókaban levő transport hordót.

Kisebb tételt is veszünk. 5456

Marosborsai Szeszfőző Szövetkezet, Marosborsa.

Használt ólom megvételre keresztetik.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rendkivül kellemes édes izü folyadék a legideálisabb erősitő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ára ½ literes üvegnek utasitással 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmulik, a „Peppo" folyadék és „Peppo" hintőpor segitségével.

Szárit!! Szagtalanit!!

Peppo folyadék ára használati utasitással ... **1.50** korona.
Peppo hintőpor " " " ... **1.50** korona.

Hajós Árpád gyógyszertárában

Arad, Andrássy-tér 22. szám.

Arad és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Érvényes 1918. évi jun. 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délben 12.00
Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.06
Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.33
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.53
Személy vonat este 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.00
Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00
Személyvonat este 7.38

Aradról Ujszentannára indul:

Délelőtt 8.26
Délután 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

Délelőtt 9.10
Este 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

D. e. 8.15
Este 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

D. e. 9.03
Este 6.53

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32
Vegyes vonat délután 5.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32
Vegyes vonat délután 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Reggel 8.37
Este 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Reggel 6.10
Délután 4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Délelőtt 9.25
Este 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Reggel 6.00
Délután 4.00

Borossebesről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt 9.00

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután 2.39

Aranynak beváltom grammját 19.— K-ig

14 karátos arany grammját 11.— K-ig

Ezüst evőeszközöket és ezüst tárgyakat a legmagasabb árakon vesz

Központi arany beváltó ékszerész

(törvényileg bejegyzett cég) 1731

Arad, József főherceg-ut 12. sz.

(Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 30 fillér. Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután fél 6 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 3 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

B. L. Hétfőn nem mehettem, s a „Reményt" nem én közöltem. 5-én d. u. 4—5 óra közt a Kulturnál okvetlen várom. R. E. 5480

SZÉPNEK MONDOTT fiatal elvált asszony, diszkrét uriember tisztességes ismeretségét keresi, ki őt anyagiakban némileg támogatná. Teljes cimű levele ket „Modern szerelem" jeligére a kiadóba kér. 5485

Alkalmazást keres.

MAGÁNOS NŐ, ki a háztartás vezetését önállóan végzi, magános urhoz vidékre azonnalra ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 5493

20 ÉVI gyakorlattal biró gazdász, ispáni vagy intézői állást keres. Gazdasági növények, konyhakertészet és szőlőművelésben járlas. Ajánlatokat „Gazdászat" jeligére. 5474

GÉPÉSZI állást keresek azonnali belépésre malomba, gazdaságba vagy esetleg fűrészgyárba. Megkereséseket üzem és fizetés megjelöléssel kérek. Lovas Ferenc gépész, fűrészgyár Alvácza, Hunyadm. 5476

IRODAI ALKALMAZÁST keres hat hónapra szabadságolt érettségizett fiatalember. Cím a kiadóban. 5479

JÓ BIZONYITVÁNNYAL rendelkező gyermek kisasszony ajánlkozik nagyobb gyermek mellé. Cím a kiadóban. 5486

SZÁMTARTÓI, számtiszti állást keres nagyobb uradalomban, vagy iparvállalatnál 35 éves, nős, hadmentes egyén. Cím: Segédjegyző, Bisztranyires. 5488

Alkalmazást nyer.

NEVELŐNŐT keresek falura, első és harmadik elemista tanitására. Német nyelv és kezdő zongora tanitás megkivántatik. Ajánlatokat fizetési igény megjelöléssel Korek Kálmánné földbirtokosné, Kőved, Aradmegye cimre kérek. 5419

BAGÁRKEZELÉSRE keresünk rendes irásu, megbizható egyént. Lehet rokkant katona is, ki kisebb-nagyobb csomagokat emelni tud. Cím a kiadóban. 5600

LEHETŐLEG ipari szakiskolát végzett üzemi tisztviselő felvétetik. Jelentkezés d. e. 10—12 óra között a Martagyárba Csillag mérnök urnál. 5487

IDŐSEBB főzőnő a tanitó konviktusba kerestetik. Erzsébet-körut 4/a. 5477

TANULÓNAK felvétetik jóházból való fiu Ament Antal vegyeskereskedésébe Elek, Aradmegye. 5448

FIATAL, SZOLID, szorgalmas rom. kath. leány mint elárusitó leány, azonnalra felvétetik magyar-német nyelvismerettel. Fritz Gyula, Gyulafehérvár. 5427

KIFUTÓ FIU, jó fizetés mellett, azonnalra alkalmazást nyer.

Vétel és eladás.

ALIG HASZNÁLT gyermekágy és gyermekkocsi eladó. Kiss Ernő-utca 2., I. em. 5481

ÓVAKODJUNK a háborus utánzatoktól. Bohn eserép és tégla főraktár: Arad, Máv.-telep, waggongyárral szemben. Telefon: 898. 5490

ELSŐRENDŰ szilfahárs kapható Bokor szállitónál, Arad. 4649

GÉPOLAJAT ÉS GÉPZSIRT ajánl Färber Lajos, Arad. 4687

MÉZET VESZEK minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad. Telefon 194. szám. 4652

VÖRÖSHAGYMÁT, foghagymát, sárgarépát, petrezselymet, főzőtököt, zöldbabot, sb. maximális árakon szállitunk. Áruforgalmi Részvénytársaság, Makó. 351

UJ BUTORÜZLET Arad, Deák Ferenc-utca 40a. mindennemü butor kapható jutányos áron. Különösen ajánl amerikai iróasztalokat, egy szalongarniturát, egy nagy garderobe szekrényt. Wiegenfeld cég. 4537

HORDÓT, ujat és használtat minden mennyiségben veszek. Ungár József Arad, Varjassy Lajos-utca 39 5383

ELADÓ alig használt Singer-féle sülyesztő varrógép. Magyar-utca 5. sz. 5424

MUSTRALT SERTÉSEKET 20—30 drb öreg kant és kocát keres megvételre. Ajánlatokat ár megjelölésével monyorói uradalom u. p. Bokszeg, Aradm. kér. 5428

ELADÓ gyapju posztóhulladék. Magyari, Zalatna. 5467

HASZNÁLT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 2100

Ingatlan.

KITŰNŐEN ALKALMAS, vidékről beköltöző családnak, a belváros szép helyén lévő, igen kényelmes, nagyértékü ház, két nagyobb, modern lakással. A szolidan épitett, igen jókarban lévő földszintes ingatlan virágos és gyümölcsös kertjével, tágas udvarával, 337 □-öl területen fekszik. Előnyösen megszerezhető. Csak komoly reflektánsok érdeklődjenek a kiadóhivatalban. 5494

300 600 HOLDIG Arad-, Csanád-, Békés-megyékben bérletet keres tőkeerős földbirtokos. Ügynökök díjaztatnak. Cím a kiadóban. 5441

BÉRHÁZ a belváros szivében, azonnal elfoglalható öt szobás lakással eladó. Cím a kiadóban. 5409

MAGÁNHÁZ üzlethelyiséggel, jogokkal eladó. Cím Szabadhely 345. 5462

ARAD-GAJ, Temető-utca 23. sz. magánház nagy kerttel azonnal eladó. 5482

GYÖRÖKÖN egy 3 holdas szőlő, termőssel eladó. Érdeklődni Schweidel-u. 10. sz. 5483

ILONA-UTCA 29. számu magánház, nagy kerttel, október 1-re elfoglalható, előnyös áron eladó. Bővebbet Merkler Mészárszék, Forray-utca. 5459

Üzletek.

BAZÁR, piactéren, 11 év óta fenálló, üzletberendezéssel, kirakatokkal, eladó, üzlethelyiség lakással átvehető. Cím a kiadóhivatalban. 5478

Oktatás.

KERESEK egy olyan egyént, aki II-ik gimnázista fiamat a pótvizsgára előkészitené. Cím a kiadóban. 5484

Ellátás.

URILEÁNYOKAT teljes ellátására elfogadok zongora használattal. Cím a kiadóban. 5491

Különféle.

30 MÉTER hosszu, 4.5 m. széles cementezett pince, raktárhelyiségnek kiadó. Zrinyi-u. 6. 5492

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvétetnek a Messengerboy irodában, Klein I. hirdetési és hirlapirodájában, Zrinyi-utca és a Kossuth-utcai papirüzletben.

89—1918. végrh. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulirott biróságí végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy az aradi kir. járásbiróságnak 1917. évi P. 2644/7. számu végzése következtében Dr. Németh János ügyvéd által képviselt Jovanucz György javára 361 K s jár. erejéig 1917. évi november hó 10-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1880 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: széna, tengeri kóró és fűzvessző, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a mradnai kir. járásbiróság 1918-ik év V. Pk. 2330/7. számu végzése folytán 361 korona tőke követelés, ennek 1917. évi március hó 14. napjától járó 5% kamatai, egyharmad % váltódij és eddig összesen 201 korona 25 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig, Odvason a 204. sz. háznál leendő megtartására 1918. évi augusztus hó 14-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. tc. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, sükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták s azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. tc. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Mradna, 1918. évi julius hó 30. napján.

Tichy Árpád,
5489 kir. bir. végrehajtó.

Tégla

I. rendü, géppel sajtolt waggontételekben, azonnali szállitásra, előnyös áron kapható.

Virág Kálmán, 5434

Arad, Erzsébet-körut 59. Telefonszám 65.

KAFFEE SZALAY KAVEHÁZ

Szabadság-tér és Hunyadi-u. sarok

ujonnan átalakitva megnyilt. Elsőrangu vezetés. Hideg és meleg ételek, valamint kitűnő italokról gondoskodva.

Legszolidabb árak. Esténként női cigányzenekar. Szives pártfogást kér

SZALAY IMRE,

kávés. 5358

Könyvvezetői

tanulóleányok

jófizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

A mezőhegyesi ménesintézet elemi iskoláinál

egy helyettes tanitói

állás f. év szeptember hó 1-től betöltendő. — Javadalmazás: havi fizetés 140 korona, napi egy liter tej, egy évre (a téli 6 hónapra) 6 méter hasábfa és a kormányrendeletileg meghatározott háboros pótlék. — A folyamodványok — oklevél és bizonyitványokkal felszerelve — az iskolaszék elnökségéhez cimezve f. hó 25-ig beküldendők. 5475

Iskolaszék elnöksége.

Nyomatott az Aradi Nyomda R.-T. vatációs szénén. Kiadótulajdonos: Aradi Nyomda R.-T.